

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Μετανάστευσης & Ασύλου
Γενική Γραμματεία Μεταναστευτικής Πολιτικής
Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού και Διαχείρισης Προγραμμάτων
Μετανάστευσης και Εσωτερικών Υποθέσεων (ΕΥΣΥΔ-ΜΕΥ)

Οδηγός Αξιολόγησης & Επιλογής Πράξεων

που συγχρηματοδοτούνται από τα Προγράμματα
που υποστηρίζονται από τα ΤΑΜΕΥ

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1. Διαδικασία.....	2
1.1 Θεσμικό πλαίσιο που διέπει τη μεθοδολογία αξιολόγησης και την επιλογή πράξεων.....	2
2. Αξιολόγηση, Επιλογή και Έγκριση Πράξης	5
2.1 Μεθοδολογία αξιολόγησης.....	6
2.1.1 Άμεση Αξιολόγηση.	6
2.1.2 Συγκριτική Αξιολόγηση.....	6
2.1.3 Επιλογή μεθοδολογίας αξιολόγησης	6
2.2 Αξιολόγηση προτάσεων	8
2.3 Κριτήρια επιλογής πράξεων.....	9
2.3.1 ΣΤΑΔΙΟ Α΄: Έλεγχος πληρότητας πρότασης	9
2.3.2 ΣΤΑΔΙΟ Β΄: Αξιολόγηση των προτάσεων ανά ομάδα κριτηρίων.....	10
2.4 Προσαρμογή κριτηρίων και προσδιορισμός τρόπου βαθμολόγησής τους.....	21
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α: Υποστηρικτική λίστα στην αξιολόγηση και επιλογή των προτάσεων και στην επαλήθευση των Πράξεων βάσει του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων	22

1. Διαδικασία

Το παρόν έγγραφο για τη μεθοδολογία αξιολόγησης και επιλογής πράξεων αποτελεί συμπληρωματικό κείμενο στο Εγχειρίδιο Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου για τη Λειτουργική Περιοχή Ι: «Επιλογή και έγκριση πράξεων», καθώς και στο συμπληρωματικό κείμενο οδηγιών για την αξιολόγηση των προτάσεων (που συγχρηματοδοτούνται από τα Προγράμματα που υποστηρίζονται από τα Ταμεία Μετανάστευσης και Εσωτερικών Υποθέσεων (ΕπΠα ΤΑΜΕΥ) της Προγραμματικής Περιόδου 2021-2027 και συγκεκριμένα του Ταμείου Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης (TAME/AMIF) και του Μέσου Χρηματοδοτικής Στήριξης για τη Διαχείριση των Συνόρων και την Πολιτική Θεωρήσεων ως μέρος του Ταμείου για την Ολοκληρωμένη Διαχείριση των Συνόρων (ΜΔΣΘ/ΒΜVI).

Με τη συγκεκριμένη μεθοδολογία αξιολόγησης και κριτηρίων επιλογής πράξεων δίνονται **κατευθύνσεις** που προτείνεται να ακολουθήσει η Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού και Διαχείρισης Προγραμμάτων Μετανάστευσης και Εσωτερικών Υποθέσεων (Ε.Υ.ΣΥ.Δ. Μ.Ε.Υ.) ή οι Ενδιάμεσοι Φορείς Διαχείρισης για την εφαρμογή τους στο πλαίσιο κάθε πρόσκλησης για την αξιολόγηση προτεινόμενων πράξεων.

Σκοπός των οδηγιών είναι:

α) η εφαρμογή των διαδικασιών επιλογής και έγκρισης πράξεων της προγραμματικής περιόδου 2021-2027 όπως ισχύουν και προκύπτουν από τους σχετικούς Κανονισμούς της ΕΕ και την εθνική νομοθεσία,

β) η παροχή αναλυτικότερων κατευθύνσεων στις εμπλεκόμενες στην αξιολόγηση πράξεων Αρχές για την υποστήριξη του έργου τους στο πλαίσιο των Προγραμμάτων,

γ) η διασφάλιση της επιλογής των καλύτερων προτάσεων από άποψη ποιότητας και κόστους, που θα ολοκληρωθούν εγκαίρως σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμά τους και θα έχουν τη μεγαλύτερη συνεισφορά στις προτεραιότητες και τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα του Προγράμματος, όπως ορίζονται/περιγράφονται στην εκάστοτε πρόσκληση.

Το παρόν κείμενο συνοδεύεται από το Παράρτημα Α, το οποίο είναι η υποστηρικτική λίστα στην αξιολόγηση και επιλογή των προτάσεων και στην επαλήθευση των πράξεων βάσει του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων.

1.1 Θεσμικό πλαίσιο που διέπει τη μεθοδολογία αξιολόγησης και την επιλογή πράξεων

A. Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1060

Οι αρμοδιότητες της ΔΑ (ή του ΕΦ) όσον αφορά στην επιλογή και έγκριση πράξεων προβλέπονται στον Κανονισμό (ΕΕ) 2021/1060 ως ακολούθως:

- **Άρθρο 73** Επιλογή πράξεων από τη διαχειριστική αρχή

Σύμφωνα με το άρθρο 73 του Κανονισμού 2021/1060 η ΔΑ (ή ο ΕΦ) καταρτίζει και εφαρμόζει κριτήρια και διαδικασίες που δεν εισάγουν διακρίσεις, είναι διαφανή, εξασφαλίζουν την προσβασιμότητα σε άτομα με αναπηρία και σε εμποδιζόμενα άτομα, διασφαλίζουν την ισότητα των φύλων και λαμβάνουν υπόψη τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, την αρχή της βιώσιμης ανάπτυξης και την ενωσιακή πολιτική στον τομέα του περιβάλλοντος, σύμφωνα με το άρθρο 11 και την παρ. 1 του άρθρου 191 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ).

Ειδικότερα, σύμφωνα με το ανωτέρω άρθρο του κανονισμού, για την επιλογή των πράξεων η ΔΑ (ή ο ΕΦ):

- α) εξασφαλίζει ότι οι επιλεγείσες πράξεις συμμορφώνονται με το πρόγραμμα, συμπεριλαμβανομένης της συνέπειάς τους με τις σχετικές στρατηγικές στις οποίες βασίζεται το πρόγραμμα, και ότι συμβάλλουν αποτελεσματικά στην επίτευξη των ειδικών στόχων του προγράμματος·
- β) διασφαλίζει ότι οι επιλεγείσες πράξεις, οι οποίες εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής ενός αναγκαίου πρόσφορου όρου, συνάδουν με τις αντίστοιχες στρατηγικές και έγγραφα προγραμματισμού που έχουν καθοριστεί με στόχο την πλήρωση του εν λόγω αναγκαίου πρόσφορου όρου·
- γ) διασφαλίζει ότι οι επιλεγείσες πράξεις αντιπροσωπεύουν τη βέλτιστη σχέση μεταξύ του ποσού της στήριξης, των δραστηριοτήτων που αναλαμβάνονται και της επίτευξης των στόχων·
- δ) επαληθεύει ότι ο δικαιούχος διαθέτει τους απαραίτητους χρηματοδοτικούς πόρους και μηχανισμούς για να καλύψει τα έξοδα λειτουργίας και συντήρησης για πράξεις που περιλαμβάνουν επενδύσεις σε υποδομές ή παραγωγικές επενδύσεις, ώστε να διασφαλίσει την οικονομική τους βιωσιμότητα·
- ε) διασφαλίζει ότι οι επιλεγείσες πράξεις που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 2011/92/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου υπόκεινται σε εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων ή σε διαδικασία ελέγχου και ότι έχει ληφθεί δεόντως υπόψη η αξιολόγηση εναλλακτικών λύσεων, βάσει των απαιτήσεων της εν λόγω οδηγίας·
- στ) επαληθεύει ότι όταν οι πράξεις έχουν ξεκινήσει πριν από την υποβολή αίτησης για χρηματοδότηση στη διαχειριστική αρχή, τηρείται το εφαρμοστέο δίκαιο·
- ζ) διασφαλίζει ότι οι επιλεγείσες πράξεις εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του συγκεκριμένου Ταμείου και ότι εντάσσονται σε έναν τύπο παρέμβασης·
- η) διασφαλίζει ότι οι πράξεις δεν περιλαμβάνουν δραστηριότητες οι οποίες αποτελούσαν τμήμα πράξης που υπόκειται σε μετεγκατάσταση σύμφωνα με το άρθρο 66 ή οι οποίες θα συνιστούσαν μεταφορά παραγωγικής δραστηριότητας σύμφωνα με το άρθρο 65 παράγραφος 1 στοιχείο α)·
- θ) διασφαλίζει ότι οι επιλεγείσες πράξεις δεν επηρεάζονται άμεσα από αιτιολογημένη γνώμη της Επιτροπής όσον αφορά παράβαση δυνάμει του άρθρου 258 ΣΛΕΕ η οποία θέτει σε κίνδυνο τη νομιμότητα και την κανονικότητα των δαπανών ή την επιτέλεση των πράξεων·
- ι) διασφαλίζει την ενίσχυση της κλιματικής ανθεκτικότητας των επενδύσεων σε υποδομές που έχουν αναμενόμενη διάρκεια ζωής τουλάχιστον 5 ετών.

• Άρθρο 63 Επιλεξιμότητα

Στο άρθρο 63 του Κανονισμού 2021/1060 ρυθμίζονται θέματα επιλεξιμότητας των δαπανών και συγκεκριμένα στην παρ. 6 προβλέπεται ότι οι πράξεις δεν επιλέγονται για στήριξη από τα Ταμεία σε περίπτωση που έχουν ολοκληρώσει το φυσικό αντικείμενό τους ή υλοποιηθεί πλήρως πριν να υποβληθεί η πρόταση από το δικαιούχο (αίτηση χρηματοδότησης) βάσει του Προγράμματος, ανεξαρτήτως του αν έχουν εκτελεστεί όλες οι σχετικές πληρωμές, με την επιφύλαξη της περ. β) της παρ. 1 του άρθρου 20 του Κανονισμού για πράξεις που ανταποκρίνονται σε έκτακτες περιστάσεις. Επίσης, στην παρ. 9 του ίδιου άρθρου του Κανονισμού ορίζεται ότι μια πράξη μπορεί

να λαμβάνει στήριξη από ένα ή περισσότερα Ταμεία ή από ένα ή περισσότερα Προγράμματα και από άλλα μέσα της Ένωσης. Στις περιπτώσεις αυτές, οι δαπάνες που δηλώνονται σε μια αίτηση πληρωμής για ένα από τα Ταμεία δεν δηλώνονται για κανένα από τα παρακάτω:

- στήριξη από άλλο Ταμείο ή μέσο της Ένωσης,
- στήριξη από το ίδιο Ταμείο στο πλαίσιο άλλου Προγράμματος.

B. Νόμος 4914/2022

Οι απαιτήσεις του καν. (ΕΕ) 2021/1060 έχουν ενσωματωθεί στον ν. 4914/2022 και συγκεκριμένα στο άρθρο 35 «Εξειδίκευση Προγράμματος», στο άρθρο 36 «Ένταξη πράξεων στα Προγράμματα», στο άρθρο 40 «Θέματα επιλεξιμότητας δαπανών στα Προγράμματα» και στο άρθρο 51 «Σύγκρουση συμφερόντων», όπου ρυθμίζονται ειδικότερα θέματα που αφορούν στην επιλογή και έγκριση των πράξεων. Σημειώνεται ότι:

- ✓ Στο πλαίσιο της εξειδίκευσης του Προγράμματος, ο φορέας που υποβάλλει την πρόταση για την εξειδίκευση των Πράξεων αιτιολογεί ότι η Πράξη ή το έργο που προτείνεται συνάδει με τις αντίστοιχες στρατηγικές και έγγραφα προγραμματισμού που έχουν καθοριστεί με στόχο την πλήρωση του σχετικού αναγκαίου πρόσφορου όρου.

Στην περίπτωση που ο αναγκαίος πρόσφορος όρος δεν εκπληρώνεται και ο φορέας πρότασης (της Πράξης ή του έργου που προτείνεται για εξειδίκευση) είναι αρμόδιος για την εκπλήρωση του Α.Ο., τότε παραθέτει επίσης ενημέρωση και τεκμηρίωση πως οι προτεινόμενες Πράξεις είναι συνεπείς με τις υπό διαμόρφωση στρατηγικές και το συναφές πλαίσιο (Νόμους, Υπ. Αποφάσεις, συστήματα) που η χώρα επεξεργάζεται με στόχο την πλήρωση ενός αναγκαίου πρόσφορου όρου. Στην περίπτωση που ο φορέας πρότασης δεν είναι και ο αρμόδιος φορέας για την εκπλήρωση του Α.Ο., για την ενημέρωση και τεκμηρίωση, ο φορέας πρότασης θα συνεργάζεται με την ΕΥΣΣΑ.
- ✓ Κατά την αξιολόγηση των προτάσεων, η ΔΑ ή ΕΦ λαμβάνει υπόψη το Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και την τήρηση των αρχών και των δικαιωμάτων του. Τα σχετικά θεμελιώδη δικαιώματα που εξετάζονται είναι τα ακόλουθα: 8 Δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, 16 Επιχειρηματική ελευθερία, 21 Απαγόρευση διακρίσεων, 23 Ισότητα ανδρών και γυναικών, 26 Ένταξη ατόμων με αναπηρίες, 37 Προστασία του περιβάλλοντος, 41 Χρηστή διοίκηση, 42 Πρόσβαση στα έγγραφα και ανάλογα τις προς αξιολόγηση προτάσεων και: 16 Επιχειρηματική ελευθερία, 17 Ιδιοκτησία, 33 Οικογενειακή και επαγγελματική ζωή, 36 Πρόσβαση στις υπηρεσίες οικονομικού ενδιαφέροντος, 38 Προστασία του καταναλωτή. Εφόσον, η ΔΑ ή ΕΦ έχει υπόνοια/ένδειξη μη συμμόρφωσης σε αρχή ή δικαίωμα του Χάρτη ανατρέχει σε «Υποστηρικτική Λίστα κατά την αξιολόγηση, και επαλήθευση των πράξεων βάσει του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων», η οποία δίνει κατευθυντήριες οδηγίες ως προς την τήρηση των αρχών και των δικαιωμάτων του Χάρτη, προκειμένου η ΔΑ ή ΕΦ να διαπιστώσει ως προς ποιο δικαίωμα δεν υπάρχει συμμόρφωση. Η ΔΑ ή ΕΦ λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα για τη βελτίωση της πρότασης. Στην περίπτωση που η πρόταση δεν μπορεί να βελτιωθεί η ΔΑ ή ΕΦ απορρίπτει την πρόταση.
- ✓ Το πλαίσιο πρόληψης και αντιμετώπισης της σύγκρουσης συμφερόντων τίθεται από τον Καν. 2018/1046 (Δημοσιονομικός Κανονισμός) και τις «Κατευθυντήριες γραμμές για την αποφυγή και τη διαχείριση συγκρούσεων συμφερόντων στο πλαίσιο του Δημοσιονομικού Κανονισμού». Με βάση το πλαίσιο αυτό, σύγκρουση συμφερόντων

υφίσταται όταν η αμερόληπτη και αντικειμενική άσκηση των καθηκόντων δημοσιονομικού παράγοντα ή άλλου προσώπου, που συμμετέχει στην εκτέλεση του προϋπολογισμού, υπονομεύεται από οικογενειακούς ή συναισθηματικούς λόγους ή από πολιτικούς ή εθνικούς δεσμούς, από οικονομικό συμφέρον ή από οποιοδήποτε άλλο άμεσο ή έμμεσο προσωπικό συμφέρον.

Σε κάθε περίπτωση, σύμφωνα με τον Δημοσιονομικό Κανονισμό, απαγορεύεται σε κάθε πρόσωπο το οποίο εμπλέκεται στη διαδικασία της αξιολόγησης, να προβαίνει σε οποιαδήποτε ενέργεια από την οποία θα μπορούσε να προκύψει σύγκρουση των συμφερόντων του με τα συμφέροντα της Ένωσης. Λαμβάνει, επίσης, τα κατάλληλα μέτρα για την αποφυγή φαινομένων σύγκρουσης συμφερόντων στα καθήκοντα για τα οποία είναι αρμόδιο και για την αντιμετώπιση καταστάσεων που μπορεί αντικειμενικά να εκληφθούν ως σύγκρουση συμφερόντων.

Το στέλεχος/ στελέχη της ΔΑ ή ΕΦ ή οι εξωτερικοί αξιολογητές, πριν διενεργήσουν την αξιολόγηση μιας υποβληθείσας πρότασης, οφείλουν να επιβεβαιώσουν σε σχετικό πεδίο στο ΟΠΣ ότι δεν υφίσταται σύγκρουση συμφερόντων κατά την άσκηση της αρμοδιότητας της αξιολόγησης της εν λόγω πρότασης. Η επιβεβαίωση αυτή αποτελεί μέτρο πρόληψης σύγκρουσης συμφερόντων κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων διαχείρισης των Προγραμμάτων.

Η αξιολόγηση και επιλογή των πράξεων διέπεται επίσης από την *Λειτουργική Περιοχή Ι του Εγχειριδίου Διαδικασιών* και την *υπ'αρ 199769/2024* κοινή απόφαση των υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και Μετανάστευσης και Ασύλου «Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου των Προγραμμάτων των Ταμείων Μετανάστευσης και Εσωτερικών Υποθέσεων (ΤΑΜΕΥ) (Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης ΤΑΜΕ, Ταμείο Εσωτερικής Ασφαλείας ΤΕΑ και Μέσο για τη Χρηματοδοτική Στήριξη της Διαχείρισης των Συνόρων και την Πολιτική Θεωρήσεων ΜΔΣΘ) για την προγραμματική περίοδο 2021-2027» (Β' 4817).

2. Αξιολόγηση, Επιλογή και Έγκριση Πράξης

Η διαδικασία για την αξιολόγηση, επιλογή και έγκριση πράξεων περιγράφεται στη Λειτουργική Περιοχή Ι του Εγχειριδίου Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου.

Βασικό στάδιο της διαδικασίας είναι η αξιολόγηση των προτάσεων που υποβάλλουν οι δυνητικοί δικαιούχοι, κατόπιν πρόσκλησης που εκδίδει η ΔΑ ή ΕΦ. Η επιλογή της μεθοδολογίας αξιολόγησης, η προσαρμογή (προσθήκη, εξειδίκευση) των προτεινόμενων, στις παρούσες οδηγίες, κριτηρίων επιλογής πράξεων καθώς και η βαρύτητα και η βαθμολόγηση αυτών, που θα γίνει από τη ΔΑ ή ΕΦ, διαφοροποιείται/ προσαρμόζεται ανάλογα με τις δράσεις και τους ειδικότερους στόχους των προσκλήσεων. Η μεθοδολογία και τα κριτήρια που χρησιμοποιούνται για την επιλογή των πράξεων εγκρίνονται από την Επιτροπή Παρακολούθησης.

Η μεθοδολογία αξιολόγησης και τα κριτήρια επιλογής πράξεων θα πρέπει να είναι διαφανή και σαφώς περιγεγραμμένα και να συνοδεύουν την πρόσκληση υποβολής προτάσεων, ώστε να είναι εκ των προτέρων γνωστοί οι όροι και οι προϋποθέσεις αξιολόγησης των προτάσεων.

Τα εγκεκριμένα κριτήρια δεν μπορούν να τροποποιούνται κατά τη διαδικασία της επιλογής των πράξεων στο πλαίσιο της ίδιας πρόσκλησης.

2.1 Μεθοδολογία αξιολόγησης

Οι βασικές μεθοδολογίες αξιολόγησης είναι:

2.1.1 Άμεση Αξιολόγηση. Εφόσον επιλεγεί η άμεση αξιολόγηση, στην πρόσκληση ορίζεται η αρχική καθώς και η καταληκτική ημερομηνία υποβολής των προτάσεων των δυνητικών δικαιούχων. Κάθε πρόταση που υποβάλλεται αξιολογείται άμεσα χωρίς να απαιτείται να παρέλθει η προθεσμία υποβολής. Εφόσον η πρόταση ικανοποιεί τα κριτήρια που ορίζονται στην πρόσκληση προωθείται για ένταξη στο Πρόγραμμα. Η αξιολόγηση των υποβαλλομένων προτάσεων συνεχίζεται, με τη σειρά της ημερομηνίας και ώρας της ηλεκτρονικής υποβολής τους στο ΟΠΣ, μέχρι να εξαντληθεί ο διαθέσιμος προϋπολογισμός της πρόσκλησης ή αξιολογηθεί ο συνολικός αριθμός των προτάσεων.

Στην περίπτωση εξάντλησης του διαθέσιμου προϋπολογισμού, η ΔΑ ή ΕΦ ενημερώνει τους δυνητικούς δικαιούχους μέσω του ιστότοπου του Προγράμματος.

2.1.2 Συγκριτική Αξιολόγηση. Στη συγκριτική αξιολόγηση ορίζεται στην πρόσκληση η αρχική καθώς και η καταληκτική ημερομηνία μέχρι την οποία πρέπει να υποβληθούν οι προτάσεις των δυνητικών δικαιούχων. Η έναρξη της αξιολόγησης των προτάσεων ξεκινά μετά τη λήξη της προθεσμίας υποβολής των προτάσεων. Από τα κριτήρια τα οποία βαθμολογούνται προκύπτει η συνολική βαθμολογία της κάθε πρότασης, βάσει της οποίας θα καθοριστεί η σειρά κατάταξης των προτάσεων. Οι προτάσεις που επιλέγονται για χρηματοδότηση (μέχρι να εξαντληθεί ο διαθέσιμος προϋπολογισμός της πρόσκλησης) είναι εκείνες με τις υψηλότερες βαθμολογίες.

2.1.3 Επιλογή μεθοδολογίας αξιολόγησης

Για τη λήψη της απόφασης σχετικά με τη μεθοδολογία αξιολόγησης που θα επιλεγεί, η ΔΑ ή ΕΦ τεκμηριώνει την καταλληλότητα της επιλεγείσας μεθοδολογίας και εισηγείται σχετικά στην Επιτροπή Παρακολούθησης.

Κατά κανόνα η άμεση αξιολόγηση είναι ταχύτερη κατά τη διεκπεραίωσή της και επιτρέπει στους δυνητικούς δικαιούχους που διαθέτουν ετοιμότητα υποβολής προτάσεων (και πληρούν τις ελάχιστες προϋποθέσεις της πρόσκλησης) να χρηματοδοτηθούν χωρίς σημαντικές καθυστερήσεις, αφού κάθε πρόταση αξιολογείται με τη σειρά υποβολής της.

Η συγκριτική αξιολόγηση, παρά το γεγονός ότι κατά κανόνα είναι περισσότερο χρονοβόρα διαδικασία, καθώς προϋποθέτει να έχει υποβληθεί το σύνολο των προτάσεων για να αρχίσει η αξιολόγησή τους, πλεονεκτεί στην τεκμηρίωση της επιλογής των πλέον κατάλληλων πράξεων, αφού κάθε πρόταση συνοδεύεται από αναλυτική κλιμακούμενη βαθμολόγηση των κριτηρίων, βάσει της οποίας επιλέγονται τελικά οι προτάσεις με τη μεγαλύτερη συνολική βαθμολογία.

Για την επιλογή της καταλληλότερης μεθοδολογίας αξιολόγησης, ώστε να μεγιστοποιηθεί η συμβολή της χρηματοδότησης στην επίτευξη των στόχων του Προγράμματος, θα πρέπει να συνεκτιμώνται παράμετροι που συσχετίζονται με τα ειδικότερα χαρακτηριστικά των Πράξεων που συμπεριλαμβάνονται σε κάθε πρόσκληση. Ενδεικτικά αναφέρονται:

- το πλήθος και οι αρμοδιότητες των δυνητικών δικαιούχων

Στην περίπτωση που η πρόσκληση απευθύνεται σε συγκεκριμένο δυνητικό δικαιούχο (π.χ. λόγω θεσμικής αποκλειστικής αρμοδιότητας) είναι προφανές ότι θα επιλεγεί η άμεση αξιολόγηση. Αντιθέτως, για προσκλήσεις που απευθύνονται σε πολλούς δυνητικούς δικαιούχους που διεκδικούν «ανταγωνιστικά» την χρηματοδότηση στο πλαίσιο της ίδιας πρόσκλησης κατά κανόνα επιλέγεται η συγκριτική αξιολόγηση.

- το φυσικό αντικείμενο των πράξεων

Η συγκριτική αξιολόγηση ενδείκνυται κατεξοχήν σε περιπτώσεις ομοειδών πράξεων με κοινά χαρακτηριστικά όσον αφορά το φυσικό τους αντικείμενο, για τις οποίες η σύγκριση είναι ευχερέστερη. Παράδειγμα σε κατηγορίες πράξεων όπως είναι τα ερευνητικά προγράμματα, η συγκριτική αξιολόγηση πλεονεκτεί έναντι της άμεσης. Η άμεση αξιολόγηση είναι προσφορότερη για πράξεις, η υλοποίηση των οποίων είναι επιβεβλημένη από ανελαστικές υποχρεώσεις της χώρας σε επίπεδο ΕΕ, και περιγράφονται με σαφήνεια στην πρόσκληση.

- το ύψος του διαθέσιμου προϋπολογισμού (συγχρηματοδοτούμενη δημόσια δαπάνη)

Εφόσον οι πόροι που θα διατεθούν μέσω της πρόσκλησης εκτιμάται ότι επαρκούν για τη χρηματοδότηση των προτάσεων που τελικά θα υποβληθούν (π.χ. πράξεις υποδομών όπου είναι γνωστές στη ΔΑ ή ΕΦ οι ανάγκες που πρέπει να καλυφθούν) κατά κανόνα επιλέγεται η άμεση αξιολόγηση (εφόσον άλλοι παράγοντες δεν συνηγορούν για το αντίθετο). Αντίθετα, αν ο διαθέσιμος προϋπολογισμός δεν μπορεί να καλύψει το σύνολο των καταγεγραμμένων αναγκών, είναι σκόπιμη η επιλογή της συγκριτικής αξιολόγησης.

- Τμηματοποιημένα έργα (phased) – αναφέρεται για λόγους πληρότητας

Για τα τμηματοποιημένα (phased) έργα επιλέγεται αποκλειστικά η άμεση αξιολόγηση. Για τις τμηματοποιημένες πράξεις εφαρμόζονται οι όροι του άρθρου 118 του καν. 2021/1060.

Ωστόσο με τον καν. 2022/2039 «για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 και του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1060 σχετικά με πρόσθετη ευελιξία για την αντιμετώπιση των συνεπειών της στρατιωτικής επίθεσης της Ρωσικής Ομοσπονδίας FAST (ευέλικτη βοήθεια για εδάφη) — CARE», μία πράξη με συνολικό κόστος που υπερβαίνει το 1.000.000 ευρώ, η οποία επιλέχθηκε για στήριξη και άρχισε πριν από τις 29 Ιουνίου 2022 μπορεί να ενταχθεί κατά παρέκκλιση από το άρθρο 73 παράγραφοι 1 και 2, του καν. 2021/1060 εφόσον πληρούνται και οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) η πράξη περιλαμβάνει δύο στάδια που είναι αναγνωρίσιμα από οικονομική άποψη και διαθέτουν χωριστές διαδρομές ελέγχου

β) η πράξη εμπίπτει σε Πράξεις που έχουν προγραμματιστεί στο πλαίσιο σχετικού ειδικού στόχου και αποδίδεται σε τύπο παρέμβασης σύμφωνα με το παράρτημα Ι του καν. 2021/1060, όπως αυτό διαμορφώθηκε με τον καν. 2022/2039 σχετικά με πρόσθετη ευελιξία για την αντιμετώπιση των συνεπειών της στρατιωτικής επίθεσης της Ρωσικής Ομοσπονδίας FAST (ευέλικτη βοήθεια για εδάφη) — CARE.

γ) οι δαπάνες που περιλαμβάνονται σε μια αίτηση πληρωμής σε σχέση με το πρώτο στάδιο δεν περιλαμβάνονται σε καμία αίτηση πληρωμής σε σχέση με το δεύτερο στάδιο.

δ) το κράτος μέλος δεσμεύεται να ολοκληρώσει κατά την περίοδο προγραμματισμού και να καταστήσει επιχειρησιακό το δεύτερο και τελικό στάδιο στην τελική έκθεση υλοποίησης, που υποβάλλεται σύμφωνα με το άρθρο 141 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013.

- Έργα στρατηγικής σημασίας

Για τα έργα στρατηγικής σημασίας επιλέγεται αποκλειστικά η άμεση αξιολόγηση.

Είναι προφανές ότι όλες οι ανωτέρω παράμετροι πρέπει να συνεκτιμώνται συνδυαστικά κατά την επιλογή της μεθοδολογίας αξιολόγησης των προτάσεων.

2.2 Αξιολόγηση προτάσεων

Σύμφωνα με τη διαδικασία ΔΙ_2: Επιλογή και έγκριση πράξης οι προτάσεις υποβάλλονται αποκλειστικά ηλεκτρονικά μέσω του ΟΠΣ. Κατά την ηλεκτρονική υποβολή της πρότασης, γίνεται από το πληροφοριακό σύστημα (ΟΠΣ) ένας **αρχικός έλεγχος συμβατότητας της πρότασης**, προκειμένου να επιτραπεί ή όχι η υποβολή της, με τον οποίο επιβεβαιώνεται ότι:

- Η ημερομηνία υποβολής της πρότασης είναι εντός της προθεσμίας που τίθεται στην πρόσκληση.
- Ο αιτούμενος προϋπολογισμός της πρότασης είναι εντός ορίων, εφόσον τίθενται στην πρόσκληση.
- Το τεχνικό δελτίο είναι πλήρως συμπληρωμένο.
- Η περίοδος υλοποίησης της προτεινόμενης προς συγχρηματοδότηση πράξης εμπίπτει εντός της περιόδου επιλεξιμότητας των δαπανών, όπως αυτή ορίζεται στην πρόσκληση.
- Έχει συμπληρωθεί το πεδίο που αφορά στη διασφάλιση της μη διπλής χρηματοδότησης της ίδιας δαπάνης από άλλο Ταμείο ή μέσω της Ένωσης ή από άλλο πρόγραμμα ευρωπαϊκό ή εθνικό, στο πλαίσιο της τρέχουσας ή προηγούμενης προγραμματικής περιόδου (σύμφωνα με την παρ. 9, του άρθρου 63 του καν. 2021/1060).

Στη συνέχεια και εφόσον έχουν διασφαλιστεί οι παραπάνω προϋποθέσεις, η αξιολόγηση των προς χρηματοδότηση πράξεων διενεργείται σε δύο στάδια:

ΣΤΑΔΙΟ Α': Έλεγχος πληρότητας και επιλεξιμότητας πρότασης.

ΣΤΑΔΙΟ Β': Αξιολόγηση των προτάσεων ανά κριτήριο / ομάδα κριτηρίων.

Η αξιολόγηση πραγματοποιείται από τα αρμόδια στελέχη της ΔΑ ή ΕΦ, ή από εξωτερικούς αξιολογητές με απόφαση της ΔΑ ή ΕΦ, για τους οποίους διασφαλίζεται ότι δεν υφίσταται σύγκρουση συμφερόντων.

Η αξιολόγηση των προτάσεων, στην περίπτωση της άμεσης αξιολόγησης, θα πρέπει να ολοκληρώνεται κατά κανόνα **εντός σαράντα (40) ημερών** από την ημερομηνία υποβολής στη ΔΑ ή ΕΦ της σχετικής πρότασης. Στην περίπτωση συγκριτικής αξιολόγησης, η αξιολόγηση των προτάσεων θα πρέπει να ολοκληρώνεται **στις ενενήντα (90) μέρες** μετά την ημερομηνία λήξης της προθεσμίας υποβολής των προτάσεων. Οι προθεσμίες αυτές είναι δυνατόν να προσαρμόζονται και να προσαυξάνονται σε ειδικές περιπτώσεις όπως σύνθετων προτάσεων ή όταν υπάρχει μεγάλος αριθμός προτάσεων που υποβάλλονται στο ίδιο χρονικό διάστημα ή καθυστερήσεις που δεν οφείλονται στη ΔΑ ή ΕΦ. Επίσης, το χρονικό διάστημα από την ενημέρωση του δικαιούχου μέχρι την αποστολή από αυτόν των συμπληρωματικών στοιχείων δεν προσμετράται στην προθεσμία που έχει η ΔΑ ή ΕΦ στη διάθεσή της για να ολοκληρώσει την αξιολόγηση.

Κατά την άμεση αξιολόγηση η ΕΥΣΥΔ ΜΕΥ δύναται να ζητήσει την υποβολή συμπληρωματικών στοιχείων και διευκρινίσεων ενημερώνοντας εγγράφως το δικαιούχο, σύμφωνα με τη διαδικασία ΔΙ_2: «Επιλογή και έγκριση πράξης». Ο δικαιούχος θα πρέπει να αποστείλει τα αιτηθέντα στοιχεία εντός συγκεκριμένης προθεσμίας, πέραν της οποίας η πρόταση απορρίπτεται. Στη συνέχεια, η πρόταση αξιολογείται με βάση τον αριθμό πρωτοκόλλου υποβολής των συμπληρωματικών στοιχείων.

Διευκρινίσεις μπορούν να ζητηθούν και κατά τη διενέργεια της συγκριτικής αξιολόγησης. Οι διευκρινίσεις είναι στοιχεία που ζητούνται από τον/τους αξιολογητή/τες, με σκοπό την καλύτερη

κατανόηση του περιεχομένου της πρότασης. Συμπληρωματικά στοιχεία είναι αυτά τα οποία, ενώ προβλέπονταν στην Πρόσκληση, δεν υποβλήθηκαν λόγω παράλειψης του δικαιούχου και εκδόθηκαν πριν την υποβολή της αίτησης.

2.3 Κριτήρια επιλογής πράξεων

2.3.1 ΣΤΑΔΙΟ Α΄: Έλεγχος πληρότητας πρότασης

Το Στάδιο Α΄ έχει στόχο να διασφαλίσει, ανεξάρτητα από τη μεθοδολογία της αξιολόγησης (συγκριτική ή άμεση), τις ελάχιστες προϋποθέσεις που προβλέπονται στο κανονιστικό πλαίσιο και στην πρόσκληση, προκειμένου η πρόταση να προχωρήσει στο Στάδιο Β΄ της αξιολόγησης.

Κατά το Στάδιο Α΄ εξετάζεται η επιλεξιμότητα της πρότασης ως προς τα επιμέρους κριτήρια όπως έχουν εγκριθεί από τις οικείες Επιτροπές Παρακολούθησης. Ειδικότερα εξετάζεται:

- **Δικαιούχος που εμπίπτει στην πρόσκληση.** Εάν ο φορέας που υποβάλλει την πρόταση εμπίπτει στις κατηγορίες δυνητικών δικαιούχων που ορίζονται στην πρόσκληση.
- **Αρμοδιότητα του δικαιούχου να υλοποιήσει την πράξη.** Εξετάζεται εάν ο φορέας που υποβάλλει την πρόταση έχει την αρμοδιότητα εκτέλεσης του έργου. *[Η ΔΑ δύναται κατά την κρίση της και συνεκτιμώντας τις παραμέτρους της κάθε πρόσκλησης, να εντάσσει και να εξετάζει το συγκεκριμένο κριτήριο είτε στο Α΄ στάδιο της αξιολόγησης, είτε στο Β΄ στάδιο.]*
- **Τυπική πληρότητα της υποβαλλόμενης πρότασης.** Εξετάζεται αν, για την υποβολή της πρότασης, ακολουθήθηκε η προβλεπόμενη διαδικασία, αν τα τυποποιημένα έντυπα είναι συμπληρωμένα και έχουν επισυναφθεί όλα τα συνοδευτικά έγγραφα (π.χ. μελέτες, διοικητικές πράξεις, τυποποιημένα έντυπα, σχέδιο απόφασης υλοποίησης με ίδια μέσα κ.λ.π.) σύμφωνα με τα αναφερόμενα στη σχετική πρόσκληση. Επιβεβαιώνεται επίσης ότι το Τεχνικό Δελτίο Πράξης (ΤΔΠ) είναι νομίμως υποβληθέν μέσω ΟΠΣ από τον νόμιμο εκπρόσωπο ή τον νομίμως εξουσιοδοτημένο εκπρόσωπο του φορέα.
- **Η πράξη εμπίπτει στους ειδικούς στόχους, στα πεδία παρέμβασης και στους όρους της εκάστοτε πρόσκλησης (Το κριτήριο εντάσσεται και εξετάζεται είτε στο Α΄ στάδιο της αξιολόγησης, είτε στο Β΄ στάδιο).** Εξετάζεται εάν η πράξη εμπίπτει στους Ειδικούς Στόχους της πρόσκλησης και στους όρους της εκάστοτε Πρόσκλησης και αν το περιεχόμενό της συνάδει με τις προκηρυσσόμενες δράσεις αυτής. *[Η ΔΑ ή ΕΦ δύναται κατά την κρίση της και συνεκτιμώντας τις παραμέτρους της κάθε πρόσκλησης, να εντάσσει και να εξετάζει το συγκεκριμένο κριτήριο είτε στο Α΄ στάδιο της αξιολόγησης, είτε στο Β΄ στάδιο.]*
- **Υποβολή αποφάσεων των αρμόδιων ή και συλλογικών οργάνων του δικαιούχου ή άλλων αρμοδίων οργάνων.** Εξετάζεται εάν υποβάλλονται αποφάσεις των αρμόδιων ή και συλλογικών οργάνων του δικαιούχου ή άλλων αρμόδιων οργάνων, όπου αυτό προβλέπεται από τη σχετική νομοθεσία ή την Πρόσκληση σχετικά με την υποβολή της πρότασης και τον τρόπο υλοποίησης της δράσης.

ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΗ ΓΙΑ ΘΕΤΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΣΤΟ ΣΤΑΔΙΟ Α΄:

Όλα τα παραπάνω κριτήρια του Σταδίου Α, με εξαίρεση όσα τυχόν δεν έχουν εφαρμογή, έχουν υποχρεωτική εφαρμογή και η θετική τους αξιολόγηση (ΝΑΙ) αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για να ξεκινήσει το Στάδιο Β' της αξιολόγησης των προτάσεων. Διαφορετικά η πρόταση απορρίπτεται και ενημερώνεται σχετικά ο δυνητικός Δικαιούχος.

2.3.2 ΣΤΑΔΙΟ Β': Αξιολόγηση των προτάσεων ανά ομάδα κριτηρίων

Κατά το Στάδιο Β' διενεργείται η αξιολόγηση των προτάσεων σύμφωνα με τα κριτήρια επιλογής πράξεων τα οποία διακρίνονται σε **τέσσερις βασικές ομάδες**. Ακολουθώς, παρατίθενται ενδεικτικά στοιχεία που δύνανται να αξιολογηθούν για επιμέρους κριτήρια επιλογής πράξεων:

1^η ΟΜΑΔΑ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ: Εμπλεκόμενοι φορείς και πληρότητα περιεχομένου της πρότασης

Κατά την εξέταση της εν λόγω ομάδας κριτηρίων αξιολογείται:

- **Πληρότητα και σαφήνεια του φυσικού αντικειμένου της πράξης.** Εξετάζεται η σαφήνεια και πληρότητα του φυσικού αντικείμενου της προτεινόμενης πράξης, όπως αποτυπώνεται στο ΤΔΠ και στο Σχέδιο Απόφασης Υλοποίησης με Ίδια Μέσα, εφόσον η υποβολή του απαιτείται και πιο συγκεκριμένα εξετάζονται τα εξής:

α) τα βασικά τεχνικά, λειτουργικά και λοιπά χαρακτηριστικά της,

β) τον τρόπο υλοποίησης (επιλογή μεθοδολογίας και ανάλυση της υλοποίησης της πράξης με αναφορά σε όλα τα επιμέρους υποέργα αυτής, απαιτούμενες ενέργειες/ εργασίες που συνάδουν με το φυσικό αντικείμενο της πράξης και κρίνονται απαραίτητες για την υλοποίησή της, χρονική αλληλουχία ενεργειών, καταλληλότητα δράσεων προβολής και επικοινωνίας ανάλογης έκτασης με την πράξη),

γ) την αποτύπωση των παραδοτέων της πράξης,

δ) οι μετρήσιμοι στόχοι.

➡ Το κριτήριο μπορεί να είναι είτε δυαδικό (ναι/όχι) ή δυαδικό με αντιστοίχιση ποσοτικών τιμών ή βαθμολογούμενο.

- **Ρεαλιστικότητα του προϋπολογισμού.** Εξετάζεται η ρεαλιστικότητα του προϋπολογισμού της πράξης σε σχέση με το φυσικό της αντικείμενο.

Ενδεικτικά στοιχεία που αξιολογούνται είναι:

A. **Η πληρότητα του προτεινόμενου προϋπολογισμού.** Εξετάζεται εάν η πρόταση περιλαμβάνει όλα τα αναγκαία κόστη για την υλοποίηση του φυσικού αντικείμενου/ παραδοτέων, καθώς και αν συμμορφώνεται με τους εθνικούς κανόνες επιλεξιμότητας και τους τυχόν ειδικότερους όρους της πρόσκλησης, ώστε αφενός να εξασφαλίζεται η επαρκής χρηματοδότηση του επιδιωκόμενου λειτουργικού αποτελέσματος της πράξης αλλά και να αποφεύγονται μη αναγκαία ή μη επιλέξιμα κόστη. Ενδεικτικά αναφέρονται κάποια παραδείγματα:

- Για την κατασκευή έργου υποδομής, ενδέχεται να απαιτούνται οι εξής δαπάνες: απόκτηση γης, σύνδεση της υποδομής με δίκτυα ΟΚΩ, ενεργειακός επιθεωρητής, ελεγκτής δόμησης, πιστοποιημένος εκτιμητής, βασικός μελετητής.

- Για την προμήθεια εξοπλισμού ενδέχεται να απαιτούνται διαμορφώσεις των χώρων εγκατάστασης του εξοπλισμού.
- Για ηλεκτρονικές υπηρεσίες /προϊόντα είναι πιθανόν να απαιτείται αναβάθμιση ηλεκτρονικών συστημάτων των χρηστών.
- Για τα έργα που υλοποιούνται με ίδια μέσα εξετάζεται εάν:
  - (i) οι κατηγορίες δαπανών που δηλώνονται στο σχέδιο υλοποίησης με ίδια μέσα συνάδουν με το φυσικό αντικείμενο, τα πακέτα εργασίας και τα παραδοτέα/εκροές/αποτελέσματα, καθώς και τις δραστηριότητες/ενέργειες που η υλοποίησή τους είναι απαραίτητη για την επίτευξη του παραδοτέου/ων (ή εκροών/αποτελέσματος) και
  - (ii) ορθά κατανέμονται οι κατηγορίες δαπανών στις επί μέρους εργασίες και πακέτα εργασίας.

Σημειώνεται ότι η πληρότητα του προϋπολογισμού δραστηριοτήτων ή ενεργειών που πρόκειται να χρηματοδοτηθούν με τη χρήση επιλογών απλοποιημένου κόστους θεωρείται ότι εξασφαλίζεται, χωρίς περαιτέρω αξιολόγηση από τη ΔΑ κατά το στάδιο αυτό, εφόσον οι επιλογές αυτές προβλέπονται στην πρόσκληση για υποβολή προτάσεων και η επιλογή απλοποιημένου κόστους καλύπτει το σύνολο των αναγκαίων δαπανών για την υλοποίηση των προτεινόμενων δραστηριοτήτων/ενεργειών.

- B. Το εύλογο του κόστους** δηλαδή κατά πόσο η κοστολόγηση της προτεινόμενης πράξης και η κοστολόγηση ανά πακέτο εργασιών είναι εύλογη. Πιο συγκεκριμένα:

1. Δημόσιες συμβάσεις

1α. Δημόσια έργα και δημόσιες συμβάσεις μελετών και τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών

Οι προϋπολογισμοί των παραπάνω κατηγοριών προκύπτουν από τα αναλυτικά τιμολόγια δημοσίων έργων για διάφορες κατηγορίες (Οδοποιίας, Υδραυλικών, Λιμενικών, Οικοδομικών και Πρασίνου κλπ) και από τον Κανονισμό Προεκτιμώμενων Αμοιβών μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών αντίστοιχα.

Ο προτεινόμενος προϋπολογισμός θα πρέπει να έχει συνταχθεί με βάση τα τελευταία εγκεκριμένα τιμολόγια.

1β. Προμήθειες

Το εύλογο του προϋπολογισμού για προμήθειες μπορεί να βασισθεί:

- στο πραγματικό κόστος από παρεμφερείς πράξεις που έχουν υλοποιηθεί, λαμβάνοντας υπόψη τις επικρατούσες συνθήκες της αγοράς κατά το χρόνο αξιολόγησης της πρότασης,
- σε έρευνα αγοράς συμπεριλαμβανομένης της αναζήτησης και διασταύρωσης τιμών από επίσημους προμηθευτές ή μέσω του διαδικτύου, ή/και
- σε μη δεσμευτικές προσφορές (π.χ. τουλάχιστον δύο προσφορές από δύο ανεξάρτητους μεταξύ τους προμηθευτές) που υποβάλλονται από τον δυνητικό δικαιούχο.

1γ. Υπηρεσίες

Το εύλογο του προϋπολογισμού για υπηρεσίες μπορεί να βασισθεί στο πραγματικό κόστος από παρεμφερείς πράξεις που έχουν υλοποιηθεί, λαμβάνοντας υπόψη τις επικρατούσες συνθήκες της αγοράς κατά το χρόνο αξιολόγησης της πρότασης.

2. Υλοποίηση έργων με Ίδια Μέσα

Το εύλογο του κόστους στα έργα που υλοποιούνται με ίδια μέσα τεκμηριώνεται από την ανάλυση του προϋπολογισμού των επί μέρους κατηγοριών δαπανών στον αναλυτικό προϋπολογισμό του υποέργου αυτεπιστασίας, που επισυνάπτει ο δικαιούχος κατά την υποβολή της πρότασής του (τυποποιημένα έντυπα excel).

Η ΔΑ εξετάζει το εύλογο του προϋπολογισμού κάθε κατηγορίας δαπάνης που κρίνεται ως απαραίτητη για την υλοποίηση του φυσικού αντικείμενου, στη βάση τεκμηρίωσης που συνυποβάλλει ο δυνητικός δικαιούχος όπως π.χ. μισθοδοτικές καταστάσεις του μισθοδοτούμενου προσωπικού που θα απασχοληθεί στην εκτέλεση του έργου, μη δεσμευτικές προσφορές για προμήθειες ή υπηρεσίες, ενδεικτικά κόστη μετακινήσεων κ.λπ., λαμβάνοντας υπόψη και τις απαιτήσεις επιλεξιμότητας για την κάθε κατηγορία δαπάνης βάσει των κανόνων επιλεξιμότητας.

Σημειώνεται ότι το εύλογο του προϋπολογισμού δραστηριοτήτων ή ενεργειών που πρόκειται να χρηματοδοτηθούν με τη χρήση επιλογών απλοποιημένου κόστους θεωρείται ότι εξασφαλίζεται, χωρίς περαιτέρω αξιολόγηση από τη ΔΑ κατά το στάδιο αυτό, εφόσον οι επιλογές αυτές προβλέπονται στην πρόσκληση για επιλογή προτάσεων και η επιλογή απλοποιημένου κόστους καλύπτει το σύνολο των αναγκαίων δαπανών για την υλοποίηση των προτεινόμενων δραστηριοτήτων/ ενεργειών.

- Γ. **Η ορθή κατανομή του προϋπολογισμού.** Εξετάζεται η ορθή κατανομή του προϋπολογισμού στις επιμέρους εργασίες/ είδη δαπανών σε σχέση με το προτεινόμενο φυσικό αντικείμενο/ παραδοτέα της πράξης.

Σημειώνεται ότι εφόσον προβλέπεται στη σχετική Πρόσκληση η χρηματοδότηση της προτεινόμενης δράσης να ακολουθήσει μία από τις μεθόδους απλοποιημένου κόστους (τυποποιημένες κλίμακες κόστους κατά μονάδα, κατ' αποκοπή ποσών, κατ' αποκοπή χρηματοδότηση που καθορίζεται με την εφαρμογή ενός ποσοστού σε μια ή περισσότερες προκαθορισμένες κατηγορίες δαπανών) εξετάζεται η ορθή εφαρμογή της σχετικής μεθοδολογίας, όπως καθορίζεται στην Πρόσκληση.

➡ Το κριτήριο μπορεί να είναι είτε δυαδικό (ναι/όχι) ή δυαδικό με αντιστοίχιση ποσοτικών τιμών ή βαθμολογούμενο.

- **Ρεαλιστικότητα του χρονοδιαγράμματος.** Εξετάζεται η ρεαλιστικότητα ολοκλήρωσης της πράξης σε σχέση με:
  - α) το φυσικό αντικείμενο (μέγεθος, πολυπλοκότητα, κ.λπ. της πράξης),
  - β) την επιλεγμένη μέθοδο υλοποίησης (διαγωνιστική διαδικασία, αυτεπιστασία, επιταγές εισόδου (voucher), κ.λπ.),
  - γ) το επίπεδο ωριμότητας της πράξης σχετικά με την έκδοση κανονιστικών αποφάσεων που απαιτούνται για την υλοποίηση της πράξης όπως κήρυξη απαλλοτριώσεων, προκήρυξη για επιλογή ωφελουμένων, υπουργικές αποφάσεις εφαρμογής κλπ.,

δ) τους ενδεχόμενους κινδύνους που συνδέονται με την υλοποίηση της πράξης π.χ. διοικητικές ή δικαστικές εμπλοκές, πιθανές καθυστερήσεις σχετικά με την έκδοση κανονιστικών αποφάσεων που απαιτούνται για την υλοποίηση της πράξης κ.λπ.

Επικουρικά μπορούν να χρησιμοποιηθούν χρονοδιαγράμματα συναφών πράξεων που έχουν υλοποιηθεί, με βάση την πρότερη εμπειρία της ΔΑ και άλλα διαθέσιμα εργαλεία.

➡ Το κριτήριο μπορεί να είναι είτε δυαδικό (ναι/όχι) ή δυαδικό με αντιστοίχιση ποσοτικών τιμών ή βαθμολογούμενο.

- **Αρμοδιότητα του δικαιούχου να υλοποιήσει την πράξη.** Εξετάζεται εάν ο φορέας που υποβάλει την πρόταση έχει την αρμοδιότητα εκτέλεσης της πράξης. Ο έλεγχος γίνεται με βάση στοιχεία τεκμηρίωσης, όπως κανονιστικές αποφάσεις, καταστατικά φορέων κλπ που η ΔΑ ή ΕΦ αναζητάει από την καρτέλα του δικαιούχου στο ΟΠΣ. Εάν τα στοιχεία αυτά δεν υπάρχουν στο ΟΠΣ, τότε υποβάλλονται συνημμένα κατά την υποβολή της πρότασης. Σε περίπτωση μεταβίβασης αρμοδιότητας υλοποίησης σε άλλο φορέα πρέπει να υποβάλλεται με το αίτημα η προγραμματική σύμβαση ή η έγκρισή της από τα αρμόδια όργανα καθώς και σχέδιο αυτής. *[Η ΔΑ ή ΕΦ, όπως αναφέρεται και παραπάνω, δύναται κατά την κρίση της και συνεκτιμώντας τις παραμέτρους της κάθε πρόσκλησης, να εντάσσει και να εξετάζει το συγκεκριμένο κριτήριο είτε στο Α' στάδιο της αξιολόγησης, είτε στο Β' στάδιο.]*

➡ Το κριτήριο είναι δυαδικό (ναι/όχι).

- **Αρμοδιότητα του φορέα λειτουργίας και συντήρησης.** Εξετάζεται αν ο φορέας λειτουργίας και συντήρησης για πράξεις που περιλαμβάνουν επενδύσεις σε υποδομές ή παραγωγικές επενδύσεις έχει τη σχετική αρμοδιότητα. Ο έλεγχος γίνεται με βάση στοιχεία τεκμηρίωσης, όπως κανονιστικές αποφάσεις, καταστατικά φορέων κ.λπ. που η ΔΑ αναζητάει από το ΟΠΣ. Εάν ο φορέας λειτουργίας και συντήρησης δεν ταυτίζεται με το δικαιούχο της πράξης και τα στοιχεία αυτά δεν υπάρχουν στο ΟΠΣ, τότε υποβάλλονται συνημμένα κατά την υποβολή της πρότασης. *[Η ΔΑ δύναται κατά την κρίση της και συνεκτιμώντας τις παραμέτρους της κάθε πρόσκλησης, να εντάσσει και να εξετάζει το συγκεκριμένο κριτήριο είτε στο Α' στάδιο της αξιολόγησης, είτε στο Β' στάδιο.]*

➡ Το κριτήριο είναι δυαδικό. Προτείνεται να αξιολογείται πάντα στο Β στάδιο

Στην περίπτωση που η ΔΑ ή ΕΦ αποφασίσει να εξετάσει τα δύο παραπάνω κριτήρια στο Στάδιο Α', προσαρμόζει τον τίτλο της 1ης ομάδας κριτηρίων.

➡ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΗ ΘΕΤΙΚΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Υπογραμμίζεται ότι η πράξη θα πρέπει να λαμβάνει θετική τιμή "ΝΑΙ" σε όλα τα κριτήρια. (Στην περίπτωση των προσκλήσεων συγκριτικής αξιολόγησης δύναται να προστεθεί συντελεστής στάθμισης)

2η ΟΜΑΔΑ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ: Τήρηση θεσμικού πλαισίου και ενσωμάτωση οριζόντιων πολιτικών

- **Τήρηση εθνικών και κοινοτικών κανόνων ως προς τις δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών, προμηθειών και υπηρεσιών και εθνικών κανόνων για την απασχόληση προσωπικού.** Εξετάζεται εάν το προτεινόμενο στο ΤΔΠ ή και στο Σχέδιο Απόφασης Υλοποίησης με Ίδια Μέσα, εφόσον η υποβολή του απαιτείται, θεσμικό πλαίσιο υλοποίησης των έργων συνάδει με το εθνικό και ενωσιακό δίκαιο ως προς τις διαδικασίες ανάθεσης δημόσιων συμβάσεων.

Εφόσον έχουν προηγηθεί της πρότασης σχετικές ενέργειες, εξετάζεται εάν ο δικαιούχος έχει τηρήσει μέχρι τη στιγμή της υποβολής της πρότασης τους κατά περίπτωση ισχύοντες εθνικούς και κοινοτικούς κανόνες για την προτεινόμενη πράξη.

Για τις περιπτώσεις ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων εφαρμόζονται, τα προβλεπόμενα στις διαδικασίες έγκρισης σταδίων δημοσίων συμβάσεων του Εγχειριδίου Διαδικασιών του ΣΔΕ. Στις περιπτώσεις που κατά τη διαδικασία της εξέτασης των σταδίων δημοσίων συμβάσεων εντοπιστεί παρατυπία, στη διατύπωση γνώμης ορίζονται τα προτεινόμενα διορθωτικά μέτρα ή το ποσοστό της κατ' αποκοπή διόρθωσης που επιβάλλεται από τη ΔΑ, λαμβάνοντας υπόψη τα ειδικά οριζόμενα στην απόφαση της Επιτροπής C (2019) 3452 final/14.5.2019 (κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ για δημοσιονομικές διορθώσεις σε δημόσιες συμβάσεις).

➡ Το κριτήριο είναι δυαδικό (ναι/όχι).

- **Τήρηση θεσμικού πλαισίου πλην δημοσίων συμβάσεων.** Για τις περιπτώσεις που δεν εμπίπτουν στους κανόνες δημοσίων συμβάσεων εξετάζεται η τήρηση του ειδικότερου πλαισίου που θεσπίζεται για τις ανάγκες διαχείρισης, παρακολούθησης, ελέγχου και εφαρμογής συγκεκριμένου τύπου πράξεων/ υποέργων. Εξετάζεται δηλαδή, εάν η υλοποίηση της προτεινόμενης πράξης/ υποέργου σχεδιάστηκε κατά τρόπο συμβατό με τα οριζόμενα στο εκάστοτε θεσμικό πλαίσιο. Πιο συγκεκριμένα εξετάζεται:

- i. Η τήρηση πλαισίου προσλήψεων ορισμένου χρόνου και συμβάσεων έργου.
- ii. Η τήρηση πλαισίου πλην δημοσίων συμβάσεων για ενέργειες που τυχόν περιλαμβάνονται στο ΤΔΠ.

➡ Το κριτήριο είναι δυαδικό (ναι/όχι).

- **Αποτελεσματική εφαρμογή και υλοποίηση του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων.**

Εξετάζεται εάν η προτεινόμενη πράξη αποτρέπει κάθε διάκριση λόγω φύλου, φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού κλπ. Εξετάζεται ιδιαίτερα:

(α) η διασφάλιση της ισότιμης επιλογής των ωφελουμένων ατόμων για την παροχή των υπηρεσιών της πράξης, ανεξαρτήτως φυλής, φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού. Η θετική απάντηση («ΝΑΙ») του κριτηρίου εξασφαλίζεται και στην περίπτωση που η πράξη αφορά στο σύνολο του πληθυσμού και ως εκ τούτου ωφελούνται με τον ίδιο τρόπο όλοι, χωρίς καμία διάκριση.

(β) η προάσπιση και προαγωγή της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών. Εξετάζεται εάν η προτεινόμενη πράξη έχει διαφορετικό αντίκτυπο στις γυναίκες και στους άντρες. Σημειώνεται ότι η αρχή της ισότητας δεν αποκλείει τη διατήρηση ή τη θέσπιση μέτρων που

προβλέπουν ειδικά πλεονεκτήματα υπέρ του υποεκπροσωπούμενου φύλου. Εξετάζεται εάν η πράξη συνεκτιμά και υπερασπίζει την ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών και ενσωματώνει τη διάσταση του φύλου. Η θετική απάντηση («ΝΑΙ») του κριτηρίου εξασφαλίζεται και στην περίπτωση που η πράξη αφορά στο σύνολο του πληθυσμού και ως εκ τούτου ωφελούνται με τον ίδιο τρόπο οι γυναίκες και οι άνδρες, χωρίς καμία διάκριση.

(γ) η εξασφάλιση αξιοπρεπούς διαβίωσης. Εξετάζεται αν η προτεινόμενη πράξη είναι συμβατή με τα προβλεπόμενα στον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων ότι (α) κάθε πρόσωπο που διαμένει και διακινείται νομίμως εντός της Ένωσης έχει δικαίωμα στις παροχές κοινωνικής ασφάλισης και στα κοινωνικά πλεονεκτήματα, σύμφωνα με το δίκαιο της Ένωσης και τις εθνικές νομοθεσίες και πρακτικές, και (β) προκειμένου να καταπολεμηθεί ο κοινωνικός αποκλεισμός και η φτώχεια, αναγνωρίζεται και γίνεται σεβαστό το δικαίωμα κοινωνικής αρωγής και στεγαστικής βοήθειας προς εξασφάλιση αξιοπρεπούς διαβίωσης σε όλους όσους δεν διαθέτουν επαρκείς πόρους, σύμφωνα με τους κανόνες που ορίζονται στο δίκαιο της Ένωσης και τις εθνικές νομοθεσίες και πρακτικές.

(δ) η διασφάλιση λοιπών κριτηρίων. Εξετάζεται ότι η υλοποίηση της Πράξης είναι απόλυτα συμβατή με τα προβλεπόμενα στον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ε.Ε. όσον αφορά στη διασφάλιση των ακόλουθων και την αποτροπή κάθε κινδύνου για τα ακόλουθα:

- Ανθρώπινη αξιοπρέπεια, δικαίωμα στη ζωή κάθε ανθρώπου, δικαίωμα στην ακεραιότητα του προσώπου.
- Απαγόρευση των βασανιστηρίων και των απάνθρωπων ή εξευτελιστικών ποινών ή μεταχείρισης, απαγόρευση της δουλείας και της αναγκαστικής εργασίας.
- Δικαίωμα Ασύλου, και απαγόρευση ομαδικών απελάσεων και απαγόρευση απομάκρυνσης ατόμου ή απέλασης ή έκδοσης προς κράτος όπου διατρέχει σοβαρό κίνδυνο να του επιβληθεί η ποινή του θανάτου ή να υποβληθεί σε βασανιστήρια ή άλλη απάνθρωπη ή εξευτελιστική ποινή ή μεταχείριση.
- Διασφάλιση της προστασίας σε περίπτωση απομάκρυνσης, απέλασης και έκδοσης.
- Διασφάλιση της διπλωματικής και προξενικής προστασίας στο έδαφος τρίτων χωρών (που δεν ανήκουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση), όταν η δική τους χώρα δεν διαθέτει διπλωματική αντιπροσωπεία σε αυτές τις τρίτες χώρες, στον ίδιο βαθμό που απολαύουν των αντίστοιχων δικαιωμάτων οι υπήκοοι του εν λόγω κράτους μέλους.
- Δικαίωμα πραγματικής προσφυγής και αμερόληπτου δικαστηρίου.

☞ Το κριτήριο είναι δυαδικό (ναι/όχι).

■ **Εξασφάλιση της προσβασιμότητας των ατόμων με αναπηρία.**

Εξετάζεται πώς η πράξη διασφαλίζει την προσβασιμότητα των ατόμων με αναπηρία σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο. Σε περίπτωση κατά την οποία μία πράξη έχει ήδη συμβασιοποιηθεί και δεν έχει γίνει πρόβλεψη για τα ΑΜΕΑ, εφόσον απαιτείται από τη φύση της πράξης και την κείμενη νομοθεσία, η θετική αξιολόγηση θα πρέπει να τεκμηριώνεται με τη δέσμευση του δυνητικού δικαιούχου ότι θα αναλάβει όλες τις δαπάνες προσαρμογής για εξασφάλιση προσβασιμότητας για ΑΜΕΑ με δικά του έξοδα.

Ειδικά για το εν λόγω κριτήριο διευκρινίζεται ότι η θετική απάντηση («ΝΑΙ») καλύπτει τις ακόλουθες περιπτώσεις:

- Στην πράξη περιλαμβάνονται όλες οι απαιτήσεις, σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο, ώστε να εξασφαλίζεται η προσβασιμότητα στα ΑμεΑ.
- Δεν προβλέπονται απαιτήσεις για την εξασφάλιση της προσβασιμότητας στα ΑμεΑ, λαμβάνοντας υπόψη τη φύση της πράξης βάσει της οποίας δεν κωλύεται (π.χ. περίπτωση ανακατασκευής τάπητα οδοστρωσίας κλπ) ή δεν απαιτείται η προσβασιμότητα στα ΑμεΑ.

Ειδικότερα, σημειώνεται ότι, ανάλογα με το είδος και τη φύση της πρόσκλησης και της προτεινόμενης Πράξης, οι κάτωθι περιπτώσεις (Α΄ έως και ΣΤ΄) δύναται να εφαρμόζονται συνδυαστικά.

(Α) Πρόσβαση στο φυσικό περιβάλλον και τους εξωτερικούς χώρους συμπεριλαμβανομένων αρχαιολογικών χώρων, παραλιών, χώρων πρασίνου, αλσών κ.λπ. Ειδικότερα:

- (1) πρόβλεψη οριζόντιας ή/και κατακόρυφης προσβασιμότητας (π.χ. προσβάσιμες διαδρομές, 'οδηγοί τυφλών', ράμπες/'σκάφες', αναβατόρια κ.λπ.),
- (2) πρόβλεψη προσβάσιμων εξοπλισμών/εγκαταστάσεων για χρήση κοινού (π.χ. παιδικές χαρές, καθιστικά, εξοπλισμοί παραλιών, αποδυτήρια, χώροι υγιεινής, παρατηρητήρια πουλιών κ.λπ.),
- (3) πρόβλεψη σήμανσης σε προσβάσιμες μορφές (έντονο κοντράστ-μεγάλοι χαρακτήρες, εικονίδια, γραφή Braille, ηχητική και οπτική σήμανση κ.λπ.).

(Β) Πρόσβαση στις κτιριακές υποδομές και υπαίθριους χώρους οικοπέδων. Ειδικότερα:

- (1) πρόβλεψη οριζόντιας προσβασιμότητας (σύνδεση πεζοδρομίου με είσοδο, προσβάσιμη είσοδος, προσβασιμότητα εσωτερικών χώρων, διαδρομές ισόπεδες ή με ράμπες, ικανοποιητικό άνοιγμα θυρών, ικανοποιητικό πλάτος διαδρόμων κ.λπ.),
- (2) πρόβλεψη κατακόρυφης προσβασιμότητας (ανελκυστήρας/ αναβατόριο, κλιμακοστάσιο κ.λπ.),
- (3) πρόβλεψη προσβάσιμων χώρων υγιεινής,
- (4) πρόβλεψη χώρων αναμονής σε περίπτωση κινδύνου και διαδικασιών διαφυγής προσαρμοσμένων στις ανάγκες των ατόμων με αναπηρία,
- (5) πρόβλεψη σήμανσης σε προσβάσιμες μορφές (έντονο κοντράστ-μεγάλοι χαρακτήρες, εικονίδια, γραφή Braille, ηχητική και οπτική σήμανση κ.λπ.),
- (6) πρόβλεψη προσβάσιμων εξοπλισμών (χαμηλά γκισέ, προσβάσιμες οθόνες πληροφοριών κ.λπ.).

(Γ) Πρόσβαση στις μεταφορές. Ειδικότερα:

- (1) πρόβλεψη προσβασιμότητας σταθμών/στάσεων επιβατών (βλ. περίπτωση Β - "Πρόσβαση σε κτιριακές υποδομές και υπαίθριους χώρους οικοπέδων"),
- (2) πρόβλεψη προσβασιμότητας οχημάτων/βαγονιών/πλοίων κ.λπ. (δυνατότητα εισόδου, δυνατότητα κίνησης και στάσης εντός, προσβάσιμοι χώροι υγιεινής, προσβάσιμοι θάλαμοι, προσβάσιμοι χώροι εστίασης κ.λπ.),
- (3) πρόβλεψη προσβάσιμου εξοπλισμού (μηχανήματα έκδοσης εισιτηρίων, οπτική και ηχητική πληροφόρηση κοινού, τηλεματικές εφαρμογές, ιστοσελίδες κ.λπ.),

(4) πρόβλεψη προσβάσιμων διαδικασιών (π.χ. προσβάσιμη υπηρεσία εξυπηρέτησης ατόμων με αναπηρία και ατόμων μειωμένης κινητικότητας, προσβάσιμες διαδικασίες έκδοσης εισιτηρίων, διαδικασίες εκτάκτων αναγκών προσαρμοσμένες στις ανάγκες των ατόμων με αναπηρία κ.λπ.).

(Δ) Πρόσβαση στις υπηρεσίες.

(1) Δυνατότητα χρήσης της υπηρεσίας αυτόνομα από άτομα με αναπηρία (π.χ. από άτομα σε αναπηρικό αμαξίδιο ή, άτομα τυφλά ή κωφά ή με λοιπές αναπηρίες), πρόβλεψη εναλλακτικών τρόπων εξυπηρέτησης ατόμων με αναπηρία (π.χ. πρόβλεψη προσβάσιμων ετικετών σε προϊόντα, πρόβλεψη διάθεσης αναπηρικού αμαξιδίου για χρήση εντός της επιχείρησης από άτομα δυνάμενα να διανύσουν μικρές μόνο αποστάσεις, πρόβλεψη παραγγελίας μέσω προσβάσιμης ιστοσελίδας και παράδοσης εμπορευμάτων κατ' οίκον, πρόβλεψη διαδικασίας παραπόνων μέσω SMS/ e-mail/ τηλεφώνου κ.λπ.) ή/και πρόβλεψη 'ζωντανής βοήθειας και ενδιαμέσων' (πχ. διερμηνείας στη νοηματική, συνοδείας τυφλών ατόμων κ.λπ.)

(2) Πρόβλεψη προσβάσιμων, στα άτομα με αναπηρία [ως δυνητικά ωφελούμενων], διαδικασιών υποβολής αίτησης (π.χ. προσβάσιμο ηλεκτρονικό εργαλείο, εναλλακτικός τρόπος εξυπηρέτησης μέσω συγκεκριμένης υπηρεσίας κ.λπ.).

(Ε) Πρόσβαση στα ηλεκτρονικά περιβάλλοντα. Ειδικότερα:

(1) Σε περίπτωση ιστοτόπων και εφαρμογών για φορητές συσκευές, θα πρέπει να τηρούνται οι αρχές της προσβασιμότητας, στις οποίες περιλαμβάνονται οι εξής επιμέρους αρχές (α) αντιληπτικότητα, που σημαίνει ότι οι πληροφορίες και τα συστατικά στοιχεία της διεπαφής με τον χρήστη παρουσιάζονται στους χρήστες με τρόπους που αυτοί μπορούν να αντιληφθούν, (β) χρηστικότητα, που σημαίνει ότι τα συστατικά στοιχεία διεπαφής με τον χρήστη, καθώς και η πλοήγηση είναι εύχρηστα, (γ) κατανοησιμότητα, που σημαίνει ότι οι πληροφορίες και η λειτουργία της διεπαφής με τον χρήστη είναι κατανοητές, (δ) στιβαρότητα, που σημαίνει ότι το περιεχόμενο είναι αρκετά στιβαρό, ώστε να ερμηνεύεται αξιόπιστα από ευρύ φάσμα πρακτόρων χρηστών, συμπεριλαμβανομένων και υποστηρικτικών τεχνολογιών.

Πιο συγκεκριμένα, απαιτείται η συμμόρφωση με τα όσα ορίζονται σχετικώς στο Ευρωπαϊκό Εναρμονισμένο Πρότυπο EN 301 549, όπως αντικαθίσταται και ισχύει κάθε φορά, γεγονός που συνεπάγεται, μεταξύ άλλων, την πλήρη συμμόρφωση με τις Οδηγίες για την Προσβασιμότητα του Περιεχομένου του Ιστού, έκδοση 2.1 (Web Content Accessibility Guidelines 2.1) του Διεθνή Οργανισμού World Wide Web Consortium (W3C), κατ' ελάχιστο στο μεσαίο επίπεδο προσβασιμότητας "AA". Επισημαίνεται ότι για τις ειδικές περιπτώσεις ιστότοπων και εφαρμογών για φορητές συσκευές που απευθύνονται ειδικά σε άτομα με αναπηρία, απαιτείται συμμόρφωση με τις ως άνω Οδηγίες στο ανώτατο επίπεδο προσβασιμότητας "AAA". Επιπλέον, ειδική μέριμνα απαιτείται για τη συμμόρφωση του περιεχομένου που αναρτάται προς μετάπτωση (non-web documents) στους ιστότοπους και στις εφαρμογές για φορητές συσκευές, για το οποίο επίσης απαιτείται συμμόρφωση με τα όσα ορίζονται σχετικώς στο Ευρωπαϊκό Εναρμονισμένο Πρότυπο EN 301 549.

(2) Στην περίπτωση διαδικτυακών τόπων ή των διαδικτυακών εφαρμογών και υπηρεσιών που προορίζονται για χρήση κυρίως μέσω κινητών και φορητών συσκευών (πχ. wearables, tablets, έξυπνα τηλέφωνα κ.λπ.) συνιστάται να λαμβάνονται υπόψη οι Βέλτιστες Πρακτικές για Χρήση Διαδικτυακού Περιεχομένου από Κινητές Συσκευές, έκδοση 1.0 (Mobile Web Best Practices 1.0) του W3C.

(3) Σε περίπτωση λογισμικού user agents, δηλαδή λογισμικού που αναλαμβάνει να συλλέξει, εξάγει και διευκολύνει την αλληλεπίδραση του χρήστη με τα περιεχόμενα του Ιστού, συνιστάται να λαμβάνονται υπόψη οι Οδηγίες Προσβασιμότητας για User Agents, έκδοση 2.0 (User Agent Accessibility Guidelines 2.0) του W3C

(4) Σε περίπτωση εργαλείων συγγραφής και διαχείρισης περιεχομένου Ιστού, συνιστάται να λαμβάνονται υπόψη οι Οδηγίες Προσβασιμότητας για Εργαλεία Συγγραφής, έκδοση 2.0 (Authoring Tool Accessibility Guidelines 2.0) του W3C.

(5) Σε περίπτωση τεχνολογικών λύσεων και προϊόντων που δεν εμπίπτουν στην κατηγορία διαδικτυακών τόπων ή διαδικτυακών εφαρμογών και υπηρεσιών (π.χ. υλικό/hardware, αυτόματοι πωλητές, κιόσκια πληροφόρησης κ.λπ.) είναι απαραίτητη η σχεδίασή τους βάσει των αρχών του «Καθολικού Σχεδιασμού» όπως αποτυπώνονται στο Ευρωπαϊκό Εναρμονισμένο Πρότυπο EN 301 549, όπως αντικαθίσταται και ισχύει κάθε φορά.

(6) Σε κάθε περίπτωση, εξασφάλιση συμβατότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών και συστημάτων με διαδεδομένες υποστηρικτικές τεχνολογίες και τεχνικά βοηθήματα που χρησιμοποιούν τα άτομα με αναπηρία (π.χ. αναγνώστες οθόνης, ειδικοί διακόπτες και συστήματα αλληλεπίδρασης, μεγεθυντές οθόνης).

(ΣΤ) Πρόσβαση στην πληροφορία -πληροφόρηση και εκδηλώσεις. Ειδικότερα:

(1) πρόβλεψη προσβάσιμων μορφών διάδοσης πληροφορίας - πληροφόρησης (όπως προσβάσιμες ιστοσελίδες ως περίπτωση Ε- “Πρόσβαση στα ηλεκτρονικά περιβάλλοντα”, έντυπα σε γραφή Braille, έντυπα με μεγάλους χαρακτήρες, κασέτες ή CD, DVD με πρόβλεψη υπότιτλων, πρόβλεψη διερμηνείας στη νοηματική, πρόβλεψη απλοποιημένων κειμένων, συμπλήρωση κάθε περιεχόμενου που δεν είναι κείμενο με εναλλακτική παρουσίαση του συγκεκριμένου περιεχομένου, διάθεση πληροφοριών με περισσότερα από ένα αισθητηριακά κανάλια κ.λπ.),

(2) πρόβλεψη προσβασιμότητας πάσης φύσεως εκδηλώσεων (πρόβλεψη προσβάσιμων κτιριακών υποδομών ως περίπτωση Β - “Πρόσβαση σε κτιριακές υποδομές και υπαίθριους χώρους οικοπέδων”, προσβάσιμων εντύπων και εξοπλισμού, διερμηνείας στη νοηματική κ.λπ.

➡ Το κριτήριο είναι δυαδικό (ναι/όχι).

➡ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΗ ΘΕΤΙΚΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Υπογραμμίζεται ότι δεν μπορεί να ενταχθεί πράξη η οποία συμβάλλει αρνητικά έστω και σε ένα από τα παραπάνω κριτήρια. Η πράξη θα πρέπει να λαμβάνει θετική τιμή "ΝΑΙ" σε όλα τα κριτήρια.

3η ΟΜΑΔΑ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ: Σκοπιμότητα πράξης

Προκειμένου να αξιολογηθεί η σκοπιμότητα μιας πράξης αυτή εξετάζεται ως προς τα παρακάτω κριτήρια:

- **Αναγκαιότητα υλοποίησης της πράξης:** Εξετάζεται η παρεχόμενη στο ΤΔΠ τεκμηρίωση για την αναγκαιότητα υλοποίησης της πράξης και ο τρόπος με τον οποίο η προτεινόμενη πράξη συμβάλλει στην αντιμετώπιση της ανάγκης ή του προβλήματος που έχει εντοπιστεί ή/και στην αποτυχία της αγοράς που έχει προσδιοριστεί, καθώς και το βαθμό συμβολής της

προτεινόμενης πράξης στην κάλυψη/ αντιμετώπιση των αναγκών σε σχέση με την κρισιμότητα του προβλήματος στο πλαίσιο του συγκεκριμένου ειδικού στόχου/ κατηγορίας δράσεων. Πιο συγκεκριμένα εξετάζονται τα εξής:

1. Ο προσδιορισμός και ανάλυση αναγκών και ειδικών χαρακτηριστικών των ωφελουμένων,
2. η συμβολή της προτεινόμενης πράξης στην αντιμετώπιση των αναγκών και ειδικών χαρακτηριστικών των ωφελουμένων,
3. η συμβολή της πράξης στον ειδικό στόχο, όπως αναφέρεται στην πρόσκληση και
4. άλλα αναμενόμενα οφέλη για τα ωφελούμενα άτομα και τον ευρύτερο πληθυσμό.

➡ Ο τρόπος βαθμολόγησης του κριτηρίου προσδιορίζεται από τη ΔΑ ή ΕΦ.

- **Αποτελεσματικότητα Πράξης:** Εξετάζεται η συμβολή της προτεινόμενης πράξης στην επίτευξη των στόχων που έχουν τεθεί σε επίπεδο δεικτών, όπως προσδιορίζονται στον ειδικό στόχο ή σε επίπεδο Πράξης.

Ο βαθμός συμβολής εκφράζεται ως το πηλίκο των τιμών ενός δείκτη εκροής για την πράξη προς το δείκτη εκροής που αναφέρεται στην πρόσκληση. Η ΔΑ ή ΕΦ δύναται να αναφέρει στην πρόσκληση το δείκτη εκροής του ειδικού στόχου, ή εναλλακτικά το δείκτη εκροής της Πράξης όπως αυτός έχει προκύψει από την εξειδίκευση των Πράξεων. $P_n = (\text{δείκτης εκροής της πράξης}) / (\text{δείκτης εκροής ειδικού στόχου ή Πράξης})$. Εφόσον η προτεινόμενη πράξη συνεισφέρει σε δύο ή περισσότερους δείκτες εκροών η ΔΑ ή ΕΦ δύναται να:

- καθορίσει ένα δείκτη εκροής, βάσει του οποίου εξετάζεται η συμβολή της πράξης σε σχέση με τον ειδικό στόχο,
- θέσει συντελεστές στάθμισης στους δείκτες εκροών για να υπολογίσει το συνολικό πηλίκο $P_n = \alpha \times P_{n1} + \beta \times P_{n2} + \dots$ όπου $\alpha, \beta \dots$ οι συντελεστές στάθμισης.

Στην περίπτωση αυτή η ΔΑ ή ΕΦ καθορίζει τους συντελεστές.

➡ Το κριτήριο αυτό είναι δυαδικό με αντιστοίχιση σε ποσοτικές τιμές ή βαθμολογούμενο.

- **Αποδοτικότητα Πράξης:** Εξετάζεται η βέλτιστη σχέση μεταξύ του ποσού της στήριξης (προτεινόμενος προϋπολογισμός πράξης) και της επίτευξης των στόχων (αναμενόμενες εκροές της προτεινόμενης πράξης). Η αποδοτικότητα εκφράζεται ως το πηλίκο $P_n = (\text{δείκτης εκροής της πράξης} / \text{δείκτης εκροής ειδικού στόχου ή Πράξης})$ προς (προϋπολογισμό πράξης / προϋπολογισμό ειδικού στόχου ή Πράξης). Ο προϋπολογισμός του ειδικού στόχου ή της Πράξης είναι ο προϋπολογισμός που αναφέρεται στην πρόσκληση και έχει προκύψει από την εξειδίκευση των Πράξεων. Εφόσον η προτεινόμενη πράξη συνεισφέρει σε δύο ή περισσότερους δείκτες εκροών, η ΔΑ ή ΕΦ δύναται να:

- καθορίσει ένα δείκτη εκροής, βάσει του οποίου εξετάζεται η συμβολή της πράξης σε σχέση με τον ειδικό στόχο,
- θέσει συντελεστές στάθμισης και να υπολογίσει το συνολικό πηλίκο P_n όπως παρουσιάστηκε παραπάνω.

➡ Το κριτήριο αυτό είναι δυαδικό με αντιστοίχιση σε ποσοτικές τιμές ή βαθμολογούμενο.

- **Συνέργεια και συμπληρωματικότητα:** Εξετάζεται ο βαθμός συνέργειας και συμπληρωματικότητας της προτεινόμενης Πράξης με άλλες Πράξεις που είναι

ολοκληρωμένες ή σε εξέλιξη, για τις οποίες παρατίθενται τα βασικά τους χαρακτηριστικά, όπως τίτλος, περιεχόμενο/προϋπολογισμός, πηγή χρηματοδότησης (άλλο ΕΠ ή άλλη ευρωπαϊκή ή εθνική πηγή χρηματοδότησης), κατάσταση (υπό σχεδιασμό, υλοποίηση, ολοκληρωμένο), κλπ. Ο τρόπος βαθμολόγησης του κριτηρίου προσδιορίζεται από τη ΔΑ ή ΕΦ.

➡ Ο τρόπος βαθμολόγησης προσδιορίζεται από τη ΔΑ ή ΕΦ.

- **Βιωσιμότητα, λειτουργικότητα, αξιοποίηση:** Ο δικαιούχος θα πρέπει να περιγράψει τον τρόπο με τον οποίο τα παραδοτέα/αποτελέσματα της προτεινόμενης πράξης θα αξιοποιηθούν. Πχ σε περίπτωση πράξεων υποδομών, όπου απαιτείται συντήρηση και λειτουργία, ο δικαιούχος, εκτός από την αναφορά του αρμόδιου φορέα για τη λειτουργία και συντήρηση (βλέπε σχετικό κριτήριο 1ης ομάδας κριτηρίων) θα πρέπει να προβλέπει τις αναγκαίες ενέργειες με συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα και πόρους ή μηχανισμούς προκειμένου να εξασφαλιστεί η συντήρηση και λειτουργία. Ειδικότερα, στις περιπτώσεις που η πράξη παράγει καθαρά έσοδα μετά την ολοκλήρωσή της η ΔΑ ή ΕΦ εξετάζει εάν καλύπτονται οι δαπάνες λειτουργίας και συντήρησης, βάσει των χρηματοοικονομικών στοιχείων που υποβάλει ο δικαιούχος σύμφωνα με τα στοιχεία που ζητούνται από την πρόσκληση. Σε περίπτωση πράξεων που δεν αφορούν σε επενδύσεις υποδομών ή παραγωγικές επενδύσεις θα πρέπει να επεξηγείται ο τρόπος αξιοποίησης των αποτελεσμάτων. Η λειτουργικότητα μίας πράξης θα πρέπει να εξασφαλίζεται κατά τη διάρκεια υλοποίησής της. Κατά την ολοκλήρωση μίας πράξης θα πρέπει να εξασφαλίζεται η λειτουργικότητά της, εφόσον κάτι τέτοιο συνάδει με το είδος της πράξης σε συνάρτηση με το φυσικό αντικείμενο και τη φύση αυτής. Κατά περίπτωση και ανάλογα με τον τύπο των δράσεων η ΔΑ ή ΕΦ προσδιορίζει στην πρόσκληση τα απαραίτητα στοιχεία/ τεκμήρια που απαιτούνται για την αξιολόγηση αυτού του κριτηρίου.

➡ Το κριτήριο είναι δυαδικό (ναι/όχι).

➡ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΗ ΘΕΤΙΚΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Η πράξη θα πρέπει να λαμβάνει θετική τιμή "ΝΑΙ" σε όλα τα κριτήρια. Συντελεστής βαρύτητας 60%, ενώ στην περίπτωση των προσκλήσεων συγκριτικής αξιολόγησης δύναται να διαφοροποιείται ο συντελεστής στάθμισης λαμβάνοντας τιμή τουλάχιστον 50%.

4η ΟΜΑΔΑ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ: Ωριμότητα

Τα κριτήρια αυτά μπορεί να καλύπτουν:

- **Στάδιο εξέλιξης των απαιτούμενων ενεργειών ωρίμανσης της πράξης:** Εξετάζεται ο βαθμός ωριμότητας της πράξης από την άποψη της εξέλιξης των απαιτούμενων ενεργειών προετοιμασίας (μελέτες, έρευνες, εγκρίσεις μελετών, τεύχη δημοπράτησης, κ.λπ.) για την έναρξη της υλοποίησής της και την ολοκλήρωση της πράξης (π.χ. ενέργειες για την πρόσληψη προσωπικού, όπως σχέδια ή αποφάσεις προσλήψεων/προκηρύξεων, για την απόκτηση κτιριακής υποδομής, για την προετοιμασία της υλοποίησης της δράσης, για την ανάθεση έργων, μελετών, προμηθειών, κλπ). Η αξιολόγηση της ωριμότητας της προτεινόμενης πράξης μπορεί να διενεργείται ανά υποέργο και η εκτίμηση της συνολικής ωριμότητας της πράξης προκύπτει από τον μέσο όρο ή τον σταθμισμένο μέσο όρο των επιμέρους τιμών. Η στάθμιση επιλέγεται ανάλογα με το είδος και τη φύση της πράξης και τις απαιτούμενες αλληλουχίες

ανάμεσα στα υποέργα, ώστε να εξασφαλίζεται ότι η συνολική ωριμότητα μίας πράξης αξιολογείται με βάση την ωριμότητα των υποέργων εκείνων που την επηρεάζουν περισσότερο.

- **Βαθμός προόδου διοικητικών ή άλλων ενεργειών:** Εξετάζεται ο βαθμός προόδου συγκεκριμένων διοικητικών ή άλλων ενεργειών, οι οποίες είναι απαραίτητες για την υλοποίηση της προτεινόμενης πράξης (π.χ. Αποφάσεις αρμόδιων Οργάνων για την υλοποίηση της δράσης ή επί μέρους έργων της, ενέργειες αδειοδότησης ίδρυσης και λειτουργίας δομών, ύπαρξη τευχών δημοπράτησης έργων, μελετών, προμηθειών, υπηρεσιών, δημοσίευση διαγωνισμού, κλπ).

➡ Τα κριτήρια της 4^{ης} Ομάδας είναι δυαδικά με αντιστοίχιση σε ποσοτικές τιμές ή βαθμολογούμενα.

➡ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΗ ΘΕΤΙΚΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Η πράξη θα πρέπει να λαμβάνει θετική τιμή "ΝΑΙ" σε όλα τα κριτήρια. Συντελεστής βαρύτητας 40% (Στην περίπτωση των προσκλήσεων συγκριτικής αξιολόγησης δύναται να διαφοροποιείται ο συντελεστής στάθμισης).

2.4 Προσαρμογή κριτηρίων και προσδιορισμός τρόπου βαθμολόγησής τους

Τα προαναφερόμενα κριτήρια αποτελούν κατευθύνσεις τις οποίες πρέπει να λάβει υπόψη η ΔΑ ή ΕΦ κατά τη σύνταξη των κριτηρίων επιλογής πράξεων στο πλαίσιο κάθε πρόσκλησης. Οι ΔΑ ή ΕΦ θα εξειδικεύσουν/προσθέσουν επιπλέον κριτήρια (για παράδειγμα μπορεί να προστεθεί κριτήριο για τη συνέργεια και συμπληρωματικότητα της προτεινόμενης πράξης με άλλα έργα) με την προϋπόθεση ότι δεν έρχονται σε αντίθεση με αυτά που περιγράφονται στον παρόντα Οδηγό. Όλα τα προαναφερόμενα κριτήρια πρέπει να αξιολογούνται είτε δυαδικά (ΝΑΙ/ ΟΧΙ) είτε με κλίμακα (βαθμολόγηση).

Είναι προφανές πως υπάρχει πλήθος τρόπων βαθμολόγησης -τόσο στην περίπτωση της συγκριτικής όσο και της άμεσης αξιολόγησης- που θα μπορούσαν να εφαρμοστούν προκειμένου να αξιολογηθούν οι προτάσεις πράξεων σύμφωνα με τα κριτήρια που ενέκρινε η Επιτροπή Παρακολούθησης, π.χ.:

1. Με δυαδική βαθμολόγηση (ΝΑΙ/ΟΧΙ) και αποκλεισμό κατά κριτήριο (όλα τα κριτήρια «ΝΑΙ»).
2. Με δυαδική βαθμολόγηση και αντιστοίχιση των τιμών ΝΑΙ/ΟΧΙ σε ποσοτικές τιμές (Δυαδικό κριτήριο με όριο θετικής αξιολόγησης).
3. Με βαθμολόγηση ορισμένων κριτηρίων ή και θέσπιση ορίων θετικής αξιολόγησης κατά κριτήριο ή ομάδα κριτηρίων ή στο σύνολο, με συνολικό βαθμό με συντελεστές στάθμισης κατά κριτήριο ή ομάδα κριτηρίων .
4. Οποιοσδήποτε συνδυασμός των ανωτέρω.

Για κάθε εξειδικευμένο κριτήριο, η ΔΑ ή ΕΦ πρέπει να ορίσει τον **τρόπο βαθμολόγησής του**, δηλαδή τις **τιμές** που δύναται να λάβει το εν λόγω κριτήριο και τις καταστάσεις στις οποίες

αντιστοιχούν οι εν λόγω τιμές. Είναι σκόπιμο –όπου είναι εφικτό– η ΔΑ ή ΕΦ να αναλύει/εξειδικεύει τα επίπεδα με ποσοτικούς όρους.

Οι τιμές του κριτηρίου, ακόμη και στην περίπτωση του δυαδικού συστήματος, μπορεί να αντιστοιχούν σε ποσοτικοποιημένες καταστάσεις. Η τιμή του κριτηρίου μπορεί επίσης να προκύπτει από μαθηματικό τύπο, ο οποίος βασίζεται σε τιμές ποσοτικοποιημένων μεταβλητών.

Είναι προφανές πως η βαθμολόγηση είναι αποτέλεσμα ουσιαστικής κρίσης κατά την αξιολόγηση. Επίσης, οι ΔΑ ή ΕΦ θα πρέπει να τεκμηριώνουν επαρκώς τη βαθμολόγηση για κάθε κριτήριο στους πίνακες αξιολόγησης, προκειμένου να διασφαλίζεται ότι η αξιολόγηση εφαρμόζεται με συνέπεια ως προς τα εγκεκριμένα κριτήρια αξιολόγησης.

Η επιλογή **δυαδικής βαθμολόγησης σε όλα τα κριτήρια** αρμόζει μόνο στην περίπτωση των προσκλήσεων **άμεσης αξιολόγησης**, γεγονός που πρέπει να ληφθεί υπόψη κατά την εξειδίκευση των κριτηρίων (σημείο 1). Αν υιοθετηθεί δυαδική βαθμολόγηση με ποσοτικές τιμές (σημείο 2) για ένα ή περισσότερα κριτήρια, πρέπει να καθοριστούν τα αντίστοιχα ελάχιστα αποδεκτά όρια και ο τρόπος σύνθεσης, προκειμένου να καταλήγει σε δυαδική βαθμολόγηση στο τελικό αποτέλεσμα (ΝΑΙ/ΟΧΙ), δεδομένου ότι οι προτάσεις δεν συγκρίνονται μεταξύ τους, αλλά απαιτείται να έχουν μια συγκεκριμένης στάθμης επάρκεια. Προτείνεται, κατά την άμεση αξιολόγηση, τα κριτήρια της 3^{ης} Ομάδας **«Αποδοτικότητα»** και **«Αποτελεσματικότητα»** καθώς και τα κριτήρια της 4^{ης} ομάδας **«Ωριμότητα Πράξης»** να αξιολογηθούν με αντιστοίχιση της επιλογής «ΝΑΙ» σε ποσοτική τιμή.

Στην περίπτωση των προσκλήσεων **συγκριτικής αξιολόγησης**, δύο τουλάχιστον κατηγορίες κριτηρίων πρέπει να επιδέχονται **βαθμολόγηση με πολλαπλές τιμές**, ώστε να προκύπτουν κατά το δυνατόν διαφορετικοί τελικοί βαθμοί ανά πρόταση και να αποφεύγεται η ισοβαθμία. Πρέπει να επιλεγεί ο κατάλληλος συνδυασμός τιμών και αριθμού κριτηρίων, που επιδέχονται πολλαπλή τιμή, ώστε με το πέρας της αξιολόγησης να προκύπτει επαρκής βαθμολογική διαφοροποίηση των προτάσεων στην τελική κατάταξη (αποφυγή μεγάλου αριθμού ισοβαθμιών). Στην περίπτωση αυτή συστήνεται να υπάρχει στάθμιση των αποτελεσμάτων μεταξύ των ομάδων κριτηρίων, με την **ομάδα «Σκοπιμότητα» να έχει τον μεγαλύτερο συντελεστή στάθμισης** (τουλάχιστον 50%).

Η διαδικασία αξιολόγησης εφαρμόζεται **διαδοχικά για τις επιμέρους κατηγορίες κριτηρίων** με τη σειρά που κρίνει η ΔΑ ή ΕΦ. Σε περίπτωση που πρόταση αποκλείεται σύμφωνα με το αποτέλεσμα αξιολόγησης μιας κατηγορίας κριτηρίων, η ΔΑ ή ΕΦ διακόπτει την αξιολόγηση. Ωστόσο, μπορεί να προβεί στην αξιολόγηση και άλλων κατηγοριών κριτηρίων ώστε η αιτιολογημένη απόρριψη της πρότασης να περιλαμβάνει κρίση σε μεγαλύτερο εύρος της πρότασης. Μια τέτοια επιλογή μπορεί κατά περίπτωση να είναι χρήσιμη προκειμένου να υποδειχθούν στον δυνητικό τελικό δικαιούχο και άλλες ελλείψεις και αδυναμίες της πρότασής του για το ενδεχόμενο μελλοντικής επανυποβολής της.

Το αποτέλεσμα της αξιολόγησης καθώς και η τεκμηρίωση κάθε κριτηρίου καταγράφεται συμπληρώνοντας το **Φύλλο Αξιολόγησης της Πράξης**.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α: Υποστηρικτική λίστα στην αξιολόγηση και επιλογή των προτάσεων και στην επαλήθευση των Πράξεων βάσει του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων

ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΗ ΛΙΣΤΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΤΟΥ ΚΡΙΤΗΡΙΟΥ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΤΩΝ ΠΡΑΞΕΩΝ ΚΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΑΛΗΘΕΥΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΒΑΣΕΙ ΤΟΥ ΧΑΡΤΗ ΘΕΜΕΛΙΩΔΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ				
ΘΕΜΑΤΑ	ΑΡΘΡΑ	ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ	ΕΝΔΕΙΞΗ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ	ΣΧΟΛΙΑ - ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
Τίτλος «ΑΞΙΟΠΡΕΠΕΙΑ» I	1. Ανθρώπινη αξιοπρέπεια	Εγείρονται κίνδυνοι για : <ul style="list-style-type: none"> • την ανθρώπινη αξιοπρέπεια, το δικαίωμα στη ζωή και την σωματική και διανοητική ακεραιότητα του προσώπου (εμπλεκόμενων, εργαζόμενων, ωφελούμενων) • βασανιστήρια ή απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση ή τιμωρία • αναγκαστική εργασία ή εμπορία ανθρώπινων όντων • (βιο)ηθικά ζητήματα (κλωνοποίηση, μετατροπή του ανθρώπινου σώματος ή μερών του σε πηγή κέρδους, γενετική έρευνα/δοκιμή, χρήση γενετικών πληροφοριών) • Εξασφάλιση αξιοπρεπών συνθηκών διαβίωσης		
	2. Δικαίωμα στη ζωή κάθε προσώπου			
	3. Δικαίωμα στην ακεραιότητα του προσώπου			
	4. Απαγόρευση των βασανιστηρίων και των απάνθρωπων ή εξευτελιστικών ποινών ή μεταχείρισης			
	5. Απαγόρευση της δουλείας και της αναγκαστικής εργασίας			
Τίτλος «ΕΛΕΥΘΕΡΙΕΣ» II	6. Δικαίωμα στην ελευθερία και την ασφάλεια	<ul style="list-style-type: none"> • Θίγονται τα δικαιώματα της ελευθερίας και της ασφάλειας του ατόμου • Γίνεται σεβαστή η ιδιωτική ζωή του ατόμου (συμπεριλαμβανομένων της κατοικίας και επικοινωνίας του) 		
	7. Σεβασμός της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής			

8. Προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα	<p>Σε περίπτωση συλλογής προσωπικών δεδομένων, διασφαλίζεται:</p> <ul style="list-style-type: none"> • η ασφάλεια των δραστηριοτήτων επεξεργασίας δεδομένων σε τεχνικό και οργανωτικό επίπεδο, • ότι η παρέμβαση καθίσταται σχετικά με την προστασία των δεδομένων αναλογική και αναγκαία • ότι υπάρχουν κατάλληλοι/ειδικοί μηχανισμοί ελέγχου και εποπτείας 		
9. Δικαίωμα γάμου και δημιουργία οικογένειας	<p>Θίγονται τα δικαιώματα</p> <ul style="list-style-type: none"> • της σκέψης, συνείδησης, θρησκείας • της έκφρασης και πληροφόρησης • της τέχνης και επιστήμης • της εκπαίδευσης • της εργασίας και της ελευθερίας του επαγγέλματος • του συνέρχεστε και του συνεταιρίζεσθε • του γάμου και δημιουργίας οικογένειας ή τη νομική, οικονομική και κοινωνική προστασία της οικογένειας • Γίνεται σεβαστή η ελεύθερη κυκλοφορία του ατόμου στο εσωτερικό της ΕΕ 		
10. Ελευθερία σκέψης, συνείδησης και θρησκείας			
11. Ελευθερία έκφρασης και πληροφόρησης			
12. Ελευθερία του συνέρχεστε και του συνεταιρίζεσθαι			
13. Ελευθερία της τέχνης και της επιστήμης			
14. Δικαίωμα εκπαίδευσης			
15. Ελευθερία του επαγγέλματος και δικαίωμα προς εργασία			
16. Επιχειρηματική ελευθερία	<ul style="list-style-type: none"> • Θίγεται η επιχειρηματική ελευθερία ή επιβάλλονται πρόσθετες απαιτήσεις οι οποίες αυξάνουν το κόστος των συναλλαγών για τους εμπλεκόμενους οικονομικούς φορείς; • Θίγονται τα δικαιώματα ιδιοκτησίας (γη, κινητά αγαθά, υλικά/άυλα στοιχεία ενεργητικού) ή περιορίζεται η αγορά, πώληση ή χρήση των δικαιωμάτων ιδιοκτησίας; 		
17. Δικαίωμα Ιδιοκτησίας			

		<ul style="list-style-type: none"> Εάν ναι, προκύπτει πλήρης απώλεια ιδιοκτησίας; Δικαιολογείται από την υλοποίηση της δράσης; Διασφαλίζεται η αποζημίωσή της μέσω μηχανισμών; 		
	18.Δικαίωμα Ασύλου	Θίγεται το δικαίωμα ασύλου και υπάρχουν εγγυήσεις για την απαγόρευση απελάσεων ή έκδοσης ατόμων προς κράτη όπου διατρέχουν κίνδυνο να τους επιβληθεί η ποινή του θανάτου ή να υποβληθούν σε βασανιστήρια ή εξευτελιστική μεταχείριση;		
	19.Προστασία σε περίπτωση απομάκρυνσης, απέλασης και έκδοσης	<p>Διασφαλίζεται ότι :</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Απαγορεύονται οι ομαδικές απελάσεις; 2. Κανείς δεν μπορεί να απομακρυνθεί, να απελαθεί ή να εκδοθεί προς κράτος όπου διατρέχει σοβαρό κίνδυνο να του επιβληθεί η ποινή του θανάτου ή να υποβληθεί σε βασανιστήρια ή άλλη απάνθρωπη ή εξευτελιστική ποινή ή μεταχείριση; <p>Επιπρόσθετα:</p> <p>Η Υπηρεσία Ασύλου διευκολύνει την πρόσβαση στη διαδικασία χορήγησης ασύλου μέσω του σχετικού πληροφοριακού συστήματος, διευκολύνει τη σχετική επικοινωνία μέσω email, και την παρακολούθηση της διαδικασίας ηλεκτρονικά στη γλώσσα του αιτούντα; Προβλέπονται οι διαδικασίες αίτησης ασύλου για ασυνόδευτα ανήλικα στην Υπηρεσία Ασύλου;</p> <p>Παρέχεται η δυνατότητα υποβολής νέας αίτησης όταν δεν μπορεί να γίνει απομάκρυνση με ασφάλεια; Παρέχονται σε όλους ευκαιρίες και υποστήριξη για</p>		

		<p>επιστροφή εθελοντικά, αν αυτοί προέρχονται από χώρες στις οποίες είναι ασφαλές να επιστρέψουν;</p> <p>Τηρούνται τα ευρωπαϊκά και διεθνή πρότυπα σχετικά με τις συνθήκες κράτησης; Οι συνθήκες κράτησης σε συγκεκριμένες προβλεπόμενες περιοχές συνάδουν απόλυτα με τα προβλεπόμενα για τα θεμελιώδη δικαιώματα αυτών που είναι υπό κράτηση (πχ αξιοπρεπή διαβίωση);</p> <p>Φιλοξενούνται όλα τα ασυνόδευτα ανήλικα σε κατάλληλους χώρους;</p> <p>Διασφαλίζεται ότι η κράτηση αιτούντων για διεθνή προστασία βάσει του θεσμικού πλαισίου λαμβάνει χώρα μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις, εάν είναι απαραίτητο μετά από εξατομικευμένη αξιολόγηση και εφόσον δεν μπορούν να εφαρμοστούν εναλλακτικά μέτρα. Σε αυτές τις περιπτώσεις η κράτηση πραγματοποιείται μόνο για τους λόγους που ορίζονται στο θεσμικό πλαίσιο για το απόλυτα απαραίτητο χρονικό διάστημα.</p> <p>Υπήκοοι τρίτων χωρών που υπόκεινται σε επιστροφή μπορούν να τεθούν υπό κράτηση μόνο υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις με αποκλειστικό σκοπό την προετοιμασία της διαδικασίας επιστροφής και απομάκρυνσης, εάν δεν υπάρχει εναλλακτική διαδικασία. Τα εναλλακτικά μέτρα μπορούν να είναι η τακτική εμφάνιση ενώπιον αρχών, η κατάθεση οικονομικής εγγύησης ή υποχρέωση διαμονής σε συγκεκριμένο τόπο. Η κράτηση θα πρέπει να περιορίζεται για το χρονικό διάστημα που είναι απαραίτητο για τη διαδικασία απομάκρυνσης η οποία θα πρέπει να γίνεται με τη δέουσα επιμέλεια και θα μπορεί να επανεξετάζεται κάθε τρεις μήνες.</p>		
--	--	--	--	--

		Σχετικά με τα κοινωνικά δικαιώματα των δικαιούμενων διεθνούς προστασίας, αυτοί θα πρέπει να έχουν πλήρη πρόσβαση σε όλες τις κοινωνικές παροχές από το εθνικό ασφαλιστικό σύστημα προς όλους τους πολίτες και κατοίκους της Ελλάδας.		
Τίτλος «ΙΣΟΤΗΤΑ»	20.Ισότητα έναντι του Νόμου	<p>Διασφαλίζονται οι αρχές της</p> <ul style="list-style-type: none"> • ισότητας έναντι του νόμου, • απαγόρευσης των διακρίσεων: αποτροπή κάθε διάκρισης λόγω φύλου, φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού • ίσης μεταχείρισης: διασφάλιση της ισότιμης επιλογής των ωφελουμένων ατόμων για την παροχή των υπηρεσιών της πράξης, ανεξαρτήτως φυλής, φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού. • ισότητας των φύλων; βασικό ζήτημα η προάσπιση της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών και εάν ενσωματώνεται η διάσταση του φύλου. • ίσων ευκαιριών για όλους 		
	21.Απαγόρευση Διακρίσεων			
	22.Πολιτιστική, θρησκευτική και γλωσσική πολυμορφία			
	23.Ισότητα γυναικών και ανδρών			
	24.Δικαιώματα του παιδιού	Θίγεται η αρχή του υπέρτατου συμφέροντος του παιδιού Προάγεται η προστασία των δικαιωμάτων του παιδιού, λαμβάνοντας υπόψη τις αρχές και τα δικαιώματα της Σύμβασης Δικαιωμάτων του Παιδιού των Ηνωμένων Εθνών, και ειδικά, στην περίπτωση των προσφύγων,		

		<p>προάγεται η προστασία των δικαιωμάτων των ασυνόδευτων παιδιών.</p> <p>Τα παιδιά έχουν δικαίωμα στην προστασία και τη φροντίδα που απαιτούνται για την καλή διαβίωσή τους. Τα παιδιά μπορούν να εκφράζουν ελεύθερα τη γνώμη τους. Η γνώμη τους σχετικά με ζητήματα που τα αφορούν λαμβάνεται υπόψη σε συνάρτηση με την ηλικία και την ωριμότητά τους.</p> <p>Σε όλες τις πράξεις που αφορούν τα παιδιά, είτε επιχειρούνται από δημόσιες αρχές είτε από ιδιωτικούς οργανισμούς, δίνεται πρωταρχική σημασία στο υπέρτατο συμφέρον του παιδιού.</p> <p>Κάθε παιδί έχει δικαίωμα να διατηρεί τακτικά προσωπικές σχέσεις και απ' ευθείας επαφές με τους δύο γονείς του, εκτός εάν τούτο είναι αντίθετο προς το συμφέρον του</p>		
	25.Δικαιώματα των ηλικιωμένων	Διασφαλίζονται τα δικαιώματα των ηλικιωμένων		
	26.Ένταξη των ατόμων με αναπηρίες	Διασφαλίζεται ο σεβασμός των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρίες, σύμφωνα με τη σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες		
Τίτλος IV «ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ»	27.Δικαίωμα των εργαζομένων στην ενημέρωση και τη	Γίνονται σεβαστά τα δικαιώματα των εργαζομένων, όπως :		

	διαβούλευση στο πλαίσιο της επιχείρησης	<ul style="list-style-type: none"> • ενημέρωση και διαβούλευση στο πλαίσιο της επιχείρησης, • συλλογική διαπραγμάτευσης και συλλογικών δράσεων • πρόσβαση στις υπηρεσίες εύρεσης εργασίας • προστασία σε περίπτωση αδικαιολόγητης απόλυσης, • δίκαιων και πρόσφορων συνθηκών εργασίας, • απαγόρευση εργασίας παιδιών και προστασία των νέων στην εργασία, • πρόσβαση στις παροχές κοινωνικής ασφάλισης και κοινωνικών υπηρεσιών (υγεία, γενικού οικονομικού ενδιαφέροντος) 		
	28.Δικαίωμα διαπραγμάτευσης και συλλογικών δράσεων			
	29.Δικαίωμα πρόσβασης στις υπηρεσίες ευρέσεως εργασίας			
	30.Προστασία σε περιπτώσεις αδικαιολόγητης απόλυσης			
	31.Δίκαιες και πρόσφορες συνθήκες εργασίας			
	32.Απαγόρευση της εργασίας των παιδιών και προστασία των νέων στην εργασία			
	33.Οικογενειακή και επαγγελματική ζωή			
	34.Κοινωνική ασφάλιση και κοινωνική αρωγή			
	35.Προστασία της υγείας			
	36. Πρόσβαση στις υπηρεσίες γενικού οικονομικού ενδιαφέροντος			
	37. Προστασία του περιβάλλοντος	Διασφαλίζεται η επίτευξη υψηλού επιπέδου περιβαλλοντικής προστασίας και η βελτίωση της ποιότητας του περιβάλλοντος σύμφωνα με την αρχή της αειφόρου ανάπτυξης		

	38. Προστασία του καταναλωτή	Υπάρχει συμμόρφωση ως προς την προστασία του καταναλωτή		
Τίτλος «ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ»	39. Δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι στις εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου			
	40. Δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι στις δημοτικές και κοινοτικές εκλογές			
	41. Δικαίωμα χρηστής διοίκησης	Τα εμπλεκόμενα πρόσωπα δικαιούνται αμερόληπτη, δίκαιη και εντός ευλόγου προθεσμίας την εξέταση υποθέσεων τους από τα θεσμικά και λοιπά όργανα και ιδίως διασφαλίζεται τα δικαιώμα της <ul style="list-style-type: none"> • προηγούμενης ακρόασης πριν τη λήψη μέτρου σε βάρους τους • πρόσβασης στα σχετικά έγγραφα ή στο φάκελο όπου διατηρούνται, τηρουμένων των νόμιμων συμφερόντων της εμπιστευτικότητας και του επαγγελματικού και επιχειρηματικού απορρήτου. Υποχρεώνεται η διοίκηση να αιτιολογεί τις αποφάσεις της • Το δικαίωμα να απευθύνονται γραπτώς σε οποιαδήποτε όργανα ή οργανισμούς της ΕΕ σε μία από τις γλώσσες των κρατών μελών και να λαμβάνουν απάντηση στην ίδια γλώσσα (άρθρο 24 παράγραφος 4 ΣΛΕΕ) 		
	42. Δικαίωμα πρόσβασης στα έγγραφα			
	43. Ευρωπαϊός Διαμεσολαβητής	Το δικαίωμα να υποβάλλουν αναφορές στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το δικαίωμα προσφυγής στον Διαμεσολαβητή (αμφότερα στο άρθρο 24 ΣΛΕΕ) που		

		διορίζεται από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για τον εντοπισμό κρουσμάτων κακοδιοίκησης στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων των θεσμικών οργάνων και οργανισμών της ΕΕ. Οι διαδικασίες αυτές διέπονται αντίστοιχα από τα άρθρα 227 και 228 ΣΛΕΕ (1.3.16 και 4.1.4)		
	44. Δικαίωμα αναφοράς			
	45. Ελευθερία κυκλοφορίας και διαμονής	Θίγεται το δικαίωμα της ελεύθερης κυκλοφορίας των πολιτών στο έδαφος των Κ-Μ (συμπεριλαμβανομένων και των υπηκόων τρίτων χωρών που διαμένουν νόμιμα στο έδαφος κράτους μέλους και τους χορηγείται η ελευθερία κυκλοφορίας και διαμονής)		
	46. Διπλωματική και προξενική προστασία	Το δικαίωμα να απολαύουν διπλωματικής προστασίας στο έδαφος τρίτων χωρών (που δεν ανήκουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση) μέσω των διπλωματικών ή προξενικών αρχών ενός άλλου κράτους μέλους, όταν η δική τους χώρα δεν διαθέτει διπλωματική αντιπροσωπεία σε αυτές τις τρίτες χώρες, στον ίδιο βαθμό που απολαύουν των αντίστοιχων δικαιωμάτων οι υπήκοοι του εν λόγω κράτους μέλους.		
Τίτλος VI «ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ»	47. Δικαίωμα πραγματικής προσφυγής και αμερόληπτου δικαστηρίου	<ul style="list-style-type: none"> • Θίγεται το δικαίωμα της προσφυγής των πολιτών στη δικαιοσύνη • Προβλέπεται το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής ενώπιον δικαστηρίου, στην περίπτωση που θίγονται δικαιώματα και ελευθερίες • Τα άτομα έχουν δικαίωμα να υποβάλουν καταγγελίες αυτοπροσώπως, σε περίπτωση παραβίασης θεμελιωδών δικαιωμάτων 		
	48. Τεκμήριο αθωότητας και δικαιώματα της υπεράσπισης			
	49. Αρχές της νομιμότητας και της αναλογικότητας αξιοποιούνων πράξεων και ποινών			

	50. Δικαίωμα του προσώπου να μην δικάζεται ή να μην τιμωρείται ποινικά δύο φορές για την ίδια αξιόποινη πράξη			

* Ειδικά το δικαίωμα 46 συνδέεται με το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το Μέσο Χρηματοδοτικής Στήριξης για τη Διαχείριση των Συνόρων και την Πολιτική Θεωρήσεων

** Τα δικαιώματα τα σχετικά με την ανθρώπινη αξιοπρέπεια (1 έως 5) είναι απόλυτα δικαιώματα που δεν υπόκεινται σε κανένα περιορισμό. Στα απόλυτα δικαιώματα περιλαμβάνονται επίσης και το 49 και το 50. Τα δικαιώματα 1 έως 5 δεν νοείται ότι μπορούν να παραβιαστούν από τις πράξεις Προγραμμάτων των Ταμείων του Καν. 1060/2021

Στην περίπτωση που ο χειριστής μιας πράξης (είτε κατά την αξιολόγηση και την επιλογή της, είτε κατά την παρακολούθηση της προόδου της και την επαλήθευση αυτής, είτε και κατά τη διάρκεια επιτόπιου ελέγχου) έχει υπόνοια/ένδειξη μη συμμόρφωσης σε κάποιο (α) θεμελιώδες δικαίωμα(τα) συμβουλευτείται την **ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΗ ΛΙΣΤΑ ΣΤΗΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΑΙ ΕΠΙΛΟΓΗ ΤΩΝ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΕΠΑΛΗΘΕΥΣΗ ΤΩΝ ΠΡΑΞΕΩΝ ΒΑΣΕΙ ΤΟΥ ΧΑΡΤΗ ΘΕΜΕΛΙΩΔΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ**, προκειμένου να καταλήξει στο δικαίωμα/τα που εκτιμά ότι αφορά η υπόνοια/ένδειξη της μη συμμόρφωσης.

Εφόσον, μετά από τη διερεύνηση διαπιστωθεί η μη συμμόρφωση της πράξης με δικαίωμα(τα), ο χειριστής

α) κατά την αξιολόγηση της πρότασης προβαίνει στην αναδιατύπωση/προσαρμογή της πρότασης ή/και στην απόρριψη, εφόσον δεν είναι δυνατή η αναδιατύπωση/προσαρμογή

β) κατά την παρακολούθηση της προόδου της πράξης ή/και στην επαλήθευση αυτής (διοικητικά ή/και επιτοπίως) προβαίνει στην ανάληψη διορθωτικών μέτρων, τα οποία ο δικαιούχος οφείλει να τα εφαρμόσει, εντός τεθείσας προθεσμίας. Στην περίπτωση που ο δικαιούχος δεν εφαρμόσει τα διορθωτικά μέτρα, δηλαδή δεν συμμορφώνεται ως προς την άρση παραβίασης κάποιου δικαιώματος, καταλογίζονται δημοσιονομικές διορθώσεις ή/και επιβάλλονται και ανακτήσεις αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών.

Στην (β) περίπτωση:

- η Ειδική Επιτροπή για τη Συμμόρφωση με τα Θεμελιώδη Δικαιώματα έχει αρμοδιότητα την παρακολούθηση των διαδικασιών και της εφαρμογής της εθνικής, ενωσιακής και διεθνούς νομοθεσίας στους τομείς της προστασίας των συνόρων και της χορήγησης διεθνούς προστασίας. Η Επιτροπή λαμβάνει μέρος στην Επιτροπή Παρακολούθησης των Προγραμμάτων και υποβάλλει σχετική έκθεση στην ΕΥΣΥΔ ΜΕΥ τουλάχιστον ετησίως, η οποία περιλαμβάνει παράπονα-καταγγελίες και περιπτώσεις καταστρατήγησης των θεμελιωδών δικαιωμάτων.
- ο Υπεύθυνος Προστασίας Θεμελιωδών Δικαιωμάτων έχει αρμοδιότητα τη συλλογή και προκαταρκτική αξιολόγηση καταγγελιών για φερόμενες παραβάσεις θεμελιωδών δικαιωμάτων κατά την υποδοχή πολιτών τρίτων χωρών και τις διαδικασίες χορήγησης διεθνούς προστασίας σε

αυτούς, καθώς και τη διαβίβασή τους στην Εθνική Αρχή Διαφάνειας ή στα κατά περίπτωση αρμόδια όργανα, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία. Συνεργάζεται με τους φορείς του δημοσίου και ιδιωτικού τομέα, άτομα και την κοινωνία των πολιτών σε καθημερινή βάση.